

**MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, RIBARSTVA I
RURALNOG RAZVOJA**

STRATEŠKI PLAN 2011-2013

MINISTAR

Petar Čobanković

Zagreb, svibanj 2010.

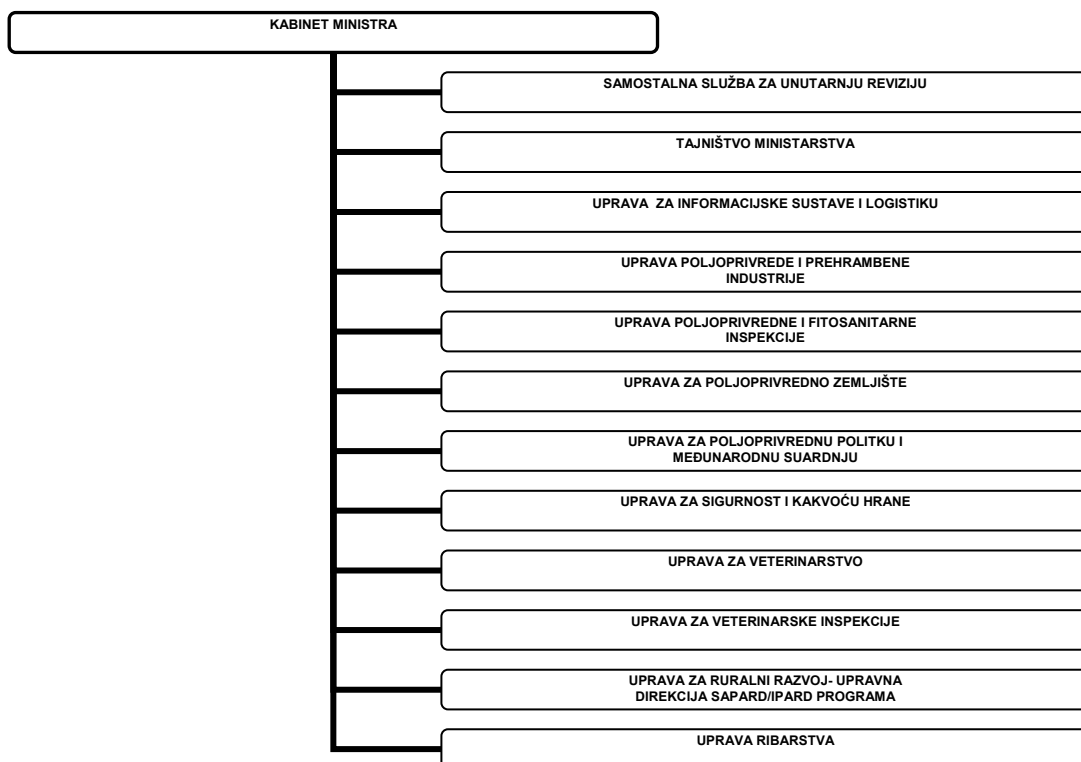
SADRŽAJ

VIZIJA	4
MISIJA	4
CILJEVI	4
OPĆI CILJ 1. KONKURENTAN I ODRŽIV POLJOPRIVREDNO- PREHRAMBENI I RIBARSKI SEKTOR	5
<i>Posebni cilj 1.1. Okrupnjavanje posjeda i uređenje poljoprivrednog zemljišta</i>	<i>5</i>
<i>Posebni cilj 1.2. Prilagodba sustava potpora poljoprivrednoj proizvodnji i ribarstvu sustavu EU.....</i>	<i>8</i>
<i>Posebni cilj 1.3. Održivo upravljanje živim bogatstvima u ribarstvu</i>	<i>14</i>
<i>Posebni cilj 1.4. Prilagodba i modernizacija proizvodnih sustava poljoprivredne proizvodnje i ribarstva standardima EU vezanim za higijenu, javno zdravstvo, dobrobit životinja, sigurnost na radu, uvjete zaštite okoliša te restrukturiranje proizvodnje</i>	<i>20</i>
<i>Posebni cilj 1.5. Poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno-prehrambenih i ribarskih proizvoda</i>	<i>23</i>
OPĆI CILJ 2. ZAŠTITA ZDRAVLJA LJUDI, ŽIVOTINJA I BILJA TE ZAŠTITA INTERESA POTROŠAČA.....	31
<i>Posebni cilj 2.1. Unapređenje sustava sigurnosti i kakvoće hrane i hrane za životinje</i>	<i>31</i>
<i>Posebni cilj 2.2. Učinkovita organizacija službenih kontrola u području sigurnosti i kakvoće hrane i hrane za životinje, zdravlja i zaštite životinja.....</i>	<i>37</i>
<i>Posebni cilj 2.3. Djelotvorna zaštita zdravlja ljudi i životinja, dobrobiti životinja, veterinarska zaštita okoliša.....</i>	<i>39</i>
<i>Posebni cilj 2.4. Učinkovita zdravstvena zaštita bilja</i>	<i>49</i>
OPĆI CILJ 3. POBOLJŠANJE UVJETA ŽIVOTA NA RURALNOM PROSTORU ..	59
<i>Posebni cilj 3.1. Stvaranje preduvjeta za gospodarski i društveni razvoj</i>	<i>59</i>
<i>Posebni cilj 3.2. Jačanje lokalne zajednice kao pokretača razvoja</i>	<i>62</i>

Uvod

Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja odgovorno je za provođenje poljoprivredne politike Vlade Republike Hrvatske. Njegovi su ciljevi stalno povećanje konkurentnosti hrvatske poljoprivrede kroz poticanje proizvodnje, potporu dohotku poljoprivrednim gospodarstvima, kapitalna ulaganja i ruralni razvitak; povećanje trenda rasta poticaja u poljoprivredi; nove investicije i poticaji za ekološku i organsku proizvodnju, prerađivačku industriju, ribarstvo te osiguranje zdravstvene ispravnosti i kakvoće hrane. Pravilnikom o unutarnjem redu Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja sistematizirana su 1.311 radna mjesta, a trenutno je zaposleno 707 službenika i namještenika.

USTROJSTVENA SHEMA MINISTARSTVA

U Državnom proračunu Republike Hrvatske unutar razdjela organizacijske klasifikacije Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja strukturirane su sljedeće glave:

- 06005 - Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja
- 06010 - Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu (HZPSS)
- 06025 - Hrvatska agencija za hranu
- 06030 - Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
- 06035 - Hrvatski centar za poljoprivredu, hranu i selo

Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja u provedbi mjera iz svoje nadležnosti surađuje sa brojnim institucijama uz proračunsko sufinanciranje njihovih pojedinih aktivnosti. Među njima valja istaknuti novoosnovane institucije Hrvatsku poljoprivrednu agenciju, Hrvatski centar za poljoprivredu, hranu i selo, Hrvatsku poljoprivrednu komoru i Agenciju za poljoprivredno zemljište.

Vizija

Viši životni standard proizvođačima hrane, a potrošačima sigurnu i kvalitetnu hranu po pristupačnim cijenama.

Misija

Misija Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja je razvijati moderan, normiran, dinamičan, tehnološki inovativan, konkurentan i prilagodljiv poljoprivredno-prehrambeni i ribarski sektor povezan s naprednim preradbenim kapacitetima, utemeljen na standardima sigurnosti i kakvoće hrane, načelima zaštite okoliša i prirodnih resursa, uklopljen u očuvana ruralna područja i običaje tradicijskih vrijednosti hrvatskog sela, a usuglašen s institucionalnim i pravnim okvirom Europske unije.

Ciljevi

Opći cilj 1. Konkurentan i održiv poljoprivredno-prehrambeni i ribarski sektor

- Posebni cilj 1.1. Okrupnjavanje posjeda i uređenje poljoprivrednog zemljišta;
- Posebni cilj 1.2. Prilagodba sustava potpora poljoprivrednoj proizvodnji i ribarstvu sustavu EU;
- Posebni cilj 1.3. Održivo upravljanje živim bogatstvima u ribarstvu;
- Posebni cilj 1.4. Prilagodba i modernizacija proizvodnih sustava poljoprivredne proizvodnje i ribarstva standardima EU vezanim za higijenu, javno zdravstvo, dobrobit životinja, sigurnost na radu, uvjete zaštite okoliša te restrukturiranje proizvodnje
- Posebni cilj 1.5. Poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno-prehrambenih i ribarskih proizvoda

Opći cilj 2. Zaštita zdravlja ljudi, životinja i bilja te zaštita interesa potrošača

- Posebni cilj 2.1. Unapređenje sustava sigurnosti i kakvoće hrane i hrane za životinje;
- Posebni cilj 2.2. Učinkovita organizacija službenih kontrola u području sigurnosti i kakvoće hrane i hrane za životinje, zdravlja i zaštite životinja;
- Posebni cilj 2.3. Djelotvorna zaštita zdravlja ljudi i životinja, dobrobiti životinja, veterinarska zaštita okoliša
- Posebni cilj 2.4. Učinkovita zdravstvena zaštita bilja

Opći cilj 3. Poboljšanje uvjeta života na ruralnom prostoru

- Posebni cilj 3.1. Stvaranje preduvjeta za gospodarski i društveni razvoj;
- Posebni cilj 3.2. Jačanje lokalne zajednice kao pokretača razvoja

Opći cilj 1. Konkurentan i održiv poljoprivredno- prehrambeni i ribarski sektor

Stvaranje konkurentnog poljoprivredno-prehrambenog i ribarskog sektora koji će iskoristiti poredbene prednosti Republike Hrvatske zahtjeva dosljednu provedbu sveobuhvatnih mjera na čitavom nizu područja što uključuje: učinkovite mjere zemljišne politike, postupnu prilagodbu sustava potpore poljoprivrednoj proizvodnji i ribarstvu sukladnu onome u EU uz znatnije jačanje udjela investicijskih potpora kroz provedbu mjera ruralnog razvoja u poljoprivredna gospodarstva i prerađivačke kapacitete (IPARD program), znatno veća ulaganja u modernizaciju i adaptaciju postojećih objekata za akvakulturu i preradu, te modernizaciju i opremanje ribarskih plovila i odgovarajuće mjere upravljanja kapacitetom ribolovne flote, restrukturiranje poljoprivredne proizvodnje u smjeru visoko dohodovnih proizvoda deficitarnih na tržištu, restrukturiranje i razvoj uzgoja i prerade ribe i drugih vodenih organizama te djelotvorno tržište koje pruža odgovarajuće okruženje za tehničke i poduzetničke sposobnosti hrvatskih poljoprivrednika. Kada je riječ o sustavu trženja, EU daje vrlo velik značaj organizacijama proizvođača u poljoprivredi i ribarstvu te uspostavi organiziranog sustava trženja. Republika Hrvatska je započela sa ulaganjima u poljoprivredne i posebice ribarske zadruge koje će moći prerasti u organizacije proizvođača te ulaganjima u izgradnju i stavljanje u funkciju ribarskih veletržnica te veletržnica poljoprivrednih proizvoda.

Navedeni opći cilj proizlazi iz Strategije poljoprivrede i ribarstva RH (NN 89/02).

Posebni cilj 1.1. Okrupnjavanje posjeda i uređenje poljoprivrednog zemljišta

Jedan od glavnih razloga niske i neefikasne poljoprivredne proizvodnje te najveći ograničavajući čimbenik povećanja konkurentnosti je mali posjed te dislociranost i usitnjenost parcela. Glavnina posjeda je u vlasništvu vrlo velikog broja malih poljoprivrednih gospodarstava koja nisu u mogućnosti ostvarivati dostatan dohodak za primjereni životni standard te potrebna sredstva za investiranje na gospodarstvu. Stoga se jedna od ključnih mjera u stvaranju konkurentnog poljoprivrednog sektora odnosi na zemljišnu politiku čiji je temeljni cilj okrupnjavanje posjeda i uređenje poljoprivrednog zemljišta.

Vlada Republike Hrvatske je i do sada različitim aktivnostima poticala okrupnjavanje poljoprivrednog posjeda i uređenje poljoprivrednog zemljišta što je dalo određene rezultate, no zbog nužnosti ubrzavanja cijelog procesa i sustavnog pristupa ovoj problematici uvode se i dodatne aktivnosti kako bi se okrupnjavanje poljoprivrednog zemljišta ubrzalo te kako bi nakon pristupa Republike Hrvatske EU hrvatska poljoprivredna gospodarstva bila konkurentna poljoprivrednim gospodarstvima u EU. Slijedom navedenog, Vlada RH je donijela „Program okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta u Republici Hrvatskoj 2009. - 2021.“ koji sadrži popis aktivnosti koje je potrebno poduzeti kako bi se ubrzalo okrupnjavanje poljoprivrednih posjeda.

Način ostvarivanja postavljenog cilja:

1.1.1 Raspologanje poljoprivrednim zemljištem

Zakonom o poljoprivrednom zemljištu (NN 152/08) se, između ostalog, uređuje promet poljoprivrednim zemljištem u privatnom vlasništvu; raspolaganje poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države; osnivanje Agencije za poljoprivredno zemljište; uspostava cjelovitog informacijskog sustava za poljoprivredno zemljište; zaštita vrijednog poljoprivrednog zemljišta; te korištenje poljoprivrednog zemljišta. Najvažniji ciljevi primjene Zakona o poljoprivrednom zemljištu su: efikasnije raspolaganje poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države, usmjeravanje prometa poljoprivrednim zemljištem u privatnom vlasništvu u smjeru okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta, sprječavanje trajnog gubitka poljoprivrednog zemljišta prenamjenom u građevinsko zemljište te privođenje neobrađenog poljoprivrednog zemljišta poljoprivrednoj proizvodnji.

Izrada novog Zakona o komasaciji ide u smjeru grupiranja poljoprivrednog zemljišta u veće i pravilnije čestice radi njegovog ekonomičnijeg iskorištavanja; osnivanja i izgradnje poljoprivrednih putova i drugih prometnica, hidromelioracijskih objekata i uređaja; izvođenju i drugih radova na uređenju poljoprivrednog zemljišta (zaštita od vjetrova i erozija, uređenje bujica i drugih); te sređivanju vlasničkih i drugih stvarno-pravnih odnosa na poljoprivrednom zemljištu.

Osim spomenutih izravnih mjera, namjera je da se Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja aktivno uključi u aktivnosti sređivanja zemljišno-knjižnog i katastarskog stanja na poljoprivrednom zemljištu s ciljem da se postupci sređivanja ubrzaju, što će rezultirati usklađenim podacima u zemljišno-knjižnim i katastarskim evidencijama, kao i skraćenim rokovima registracije u zemljišno-knjižnim i katastarskim evidencijama. Aktivnosti u koje će se Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja uključiti, između ostalih, su slijedeće: Projekt sređivanja zemljišnih knjiga i katastra, Projekt izgradnje integriranog sustava zemljišne administracije, Trogodišnji plan harmonizacije zemljišno-knjižnih i katastarskih podataka i Program državne izmjere i katastra nekretnina za razdoblje 2009.-2013. Način sudjelovanja MPRRR u predmetnim aktivnostima, kao i sufinanciranje pojedinih aktivnosti detaljno će se razraditi u suradnji sa nositeljima predmetnih aktivnosti i to Državnom geodetskom upravom, Ministarstvom pravosuđa i Državnim odvjetništvom Republike Hrvatske.

Pokazatelji rezultata:

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)
1.1.1 Raspologanje poljoprivrednim zemljištem	1.1.1.1. Povećanje poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države kojim je raspolagano.	Svo (100%) poljoprivredno zemljište u vlasništvu države je prodano, dano u zakup i dano u dugogodišnji zakup.	ha	Do sada je raspolagano sa cca 250.000 ha.	MPRRR	400.000	500.000	600.000
	1.1.1.2. Povećanje prometa poljoprivrednim zemljištem u privatnom vlasništvu.	Agencija za poljoprivredno zemljište sudjeluje u prometu privatnim poljoprivrednim zemljištem.	ha	500 (promet zemljištem od 1.7.- 31.12.2010.)	MPRRR	1000 (promet zemljištem od 1.1.2011.- 31.12.2011.)	1200 (promet zemljištem od 1.1.2012.- 31.12.2012.)	1400 (promet zemljištem od 1.1.2013.- 31.12.2013.)
	1.1.1.3. Povećanje površina poljoprivrednog zemljišta u privatnom vlasništvu i u vlasništvu države kojim je raspolagano.	Agencija za poljoprivredno zemljište koristi pravo prvokupa privatnog poljoprivrednog zemljište i stečenim zemljištem raspolaže.	ha	0 (tek uvedeni novi postupak)	MPRRR	50 ha zemljišta stekne i istim raspolaže	100 ha zemljišta stekne i istim raspolaže	150ha zemljišta stekne i istim raspolaže

Posebni cilj 1.2. Prilagodba sustava potpora poljoprivrednoj proizvodnji i ribarstvu sustavu EU

Hrvatska poljoprivredna politika nalazi se na prekretnici i predstoje značajne promjene koje su nužne kako zbog prilagodbi na sustav Zajedničke poljoprivredne politike EU (ZPP), tako i zbog toga što važeći sustav ne može odgovoriti izazovima globalnih promjena koje se odražavaju i na hrvatske proizvođače i hrvatski ruralni prostor. Utvrđeni dugoročni ciljevi hrvatske poljoprivredne politike sukladni su ciljevima ZPP-a. Obje politike ističu nužnost stalnog jačanja konkurentnosti u poljoprivredi i osiguranja prehrambene sigurnosti, no ne zanemarujući ciljeve koji proizlaze iz višeznačne uloge u osiguranju primjerenog životnog standarda poljoprivrednog stanovništva i poboljšanje kvalitete života u ruralnom prostoru, ali i održivo upravljanje resursima te brigu za okoliš. Međutim, za razliku od ciljeva gdje postoji suglasje, uočljive su velike razlike u provedbenim instrumentima i mjerama politike u RH i EU. Najuočljivije su razlike u sustavu potpore. Sustav izravnih plaćanja poljoprivrednim gospodarstvima u Hrvatskoj znatno se razlikuje od sustava izravnih plaćanja koji se primjenjuje u EU. Osnovna je razlika da je oko 50% izravnih plaćanja poljoprivrednim gospodarstvima u Hrvatskoj još uvijek vezano uz proizvodnju. U području ruralnog razvoja koje će postupno postajati središnje mjesto hrvatske poljoprivredne politike, posebno će biti važna ubrzana izgradnja zakonodavnog i institucionalnog okvira u skladu s EU okvirom kako bi se pravodobno i učinkovito nadomjestili određeni negativni učinci prilagodbe politike na području izravnih plaćanja. Također, uspostaviti će se učinkoviti sustav praćenja potrošnje plinskog ulja (tzv. plavi dizel) za namjene u poljoprivredi i ribarstvu. Uspostaviti će se baza podataka korisnika i njihovih prava te izraditi kartice goriva pomoću kojih će korisnici ostvarivati pravo na potrošnju odobrene godišnje količine plinskog ulja.

Pravna stečevina EU u dijelu ribarstva obuhvaćena je kroz Zajedničku ribarstvenu politiku EU (ZRP) koja sadrži: upravljanje resursima i flotom, nadzor i kontrolu, strukturne i tržišne mjere, državnu potporu te međunarodne ugovore. Hrvatsko zakonodavstvo danas je djelomično usklađeno s pravnom stečevinom EU, pri čemu je najznačajnija daljnja prilagodba odgovarajućeg zakonodavnog i institucionalnog okvira u dijelu provedbe mehanizama strukturne potpore te nadzora i kontrole. Sustav potpora u ribarstvu ulaskom RH u EU doživjet će značajnije promjene. Kako bi sektor bio pripravan na korištenje odgovarajućih mehanizama, cilj ribarstvene politike je da se, u okviru raspoloživog proračuna, postupno povećava udio sredstava namijenjen za mjere strukturne potpore. Također, cilj je postupna uspostava sustava državne potpore uključujući uspostavu sustava potpora malih vrijednosti (*de minimis*) te državnih potpora sukladnih pravnoj stečevini EU, kao i omogućavanje korištenja tržišne potpore po uspostavi odgovarajućih mehanizama.

Načini ostvarenja postavljenog cilja:

1.2.1 Reforma sustava poljoprivredne potpore

Donošenje novog Zakona o državnoj potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju predstavlja jednu od najvažnijih zadaća Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja u 2010. godini kojom se nastavlja reforma započeta 2009. godine. Tada je značajno smanjen broj pojedinačnih poticaja (sa preko 220 na 37), uvedeni

su mehanizmi koji osiguravaju bolje planiranje i izvršavanje proračuna te je uvedeno osnovno plaćanje po hektaru prema kojemu se poljoprivrednicima isplaćuje isti iznos izravnih plaćanja bez obzira na vrstu proizvodnje kojom se bave. Ipak, ostalo je još dosta važnih elemenata sustava izravnih plaćanja koji nisu usklađeni. Stoga će se novim Zakonom nastaviti prilagodba EU u dijelu koji se odnosi na izravna plaćanja u 2011. godini i osiguranje maksimalnog korištenja EU sredstava nakon ulaska.

Novi sustav potpore obuhvatiti će postupnu promjenu politike izravnih plaćanja u smjeru povećanja udjela potpore nevezane uz proizvodnju sa 51% na oko 67% u 2011. godini i 86% u 2012. godini, uz ispunjavanje uvjeta koji će se od proizvođača očekivati u primjeni dobre poljoprivredne prakse radi zaštite okoliša, zdravstvene sigurnosti hrane i dobrobiti životinja. Planira se smanjenje broja proizvodno vezanih plaćanja sa 37 na 8 i prebacivanje težišta sveukupne politike sustava potpore na mjere ruralnog razvoja. Reformom sustava potpore stvaraju se pretpostavke za uvođenje regionalnog modela jedinstvenog plaćanja po gospodarstvu (*eng. Single Payment Scheme - SPS*) koji će se primjenjivati od ulaska u EU. Okosnicu pri izradi novog Zakona predstavljati će Konceptualni okvir za poljoprivrednu politiku u pretpostupnom razdoblju 'Reforma sustava poljoprivredne potpore u Hrvatskoj u razdoblju 2010.-2013', usvojen na Vladi RH krajem veljače 2010.

Do ulaska Republike Hrvatske u EU, Upisnik poljoprivrednih gospodarstava i dalje će biti temeljna evidencija koju će Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju koristiti za dodjelu potpora. Jedan od uvjeta za ulazak u EU jest i uspostava IAKS-a (Integrirani administrativni i kontrolni sustav), kojim zemlje članice dodjeljuju, prate i kontroliraju izravna plaćanja poljoprivrednicima. Ključna komponenta IAKS sustava koja predstavlja uvjet za isplatu izravnih plaćanja po površini od ulaska u EU je registracija korištenog poljoprivrednog zemljišta u sustavu ARKOD (*eng. Land Parcel identification System - LPIS*), novom sustavu evidencije zemljišnih parcela koje se utvrđuje na temelju digitalnih ortofoto karata. Upisnik poljoprivrednih gospodarstava koji uključuje podatke o 194.000 poljoprivrednih gospodarstava (PG) kroz ARKOD će se nadograditi podacima o stvarnom korištenju poljoprivrednog zemljišta. Do svibnja 2010. godine upisano je više od 40.000 PG i 200.000 ha poljoprivrednog zemljišta što predstavlja 20% svih posjeda evidentiranih u Upisniku poljoprivrednih gospodarstava. Cilj je do se do prosinca 2010. godine evidentiraju sva preostala PG i korišteno zemljište u njihovom posjedu. ARKOD sustav, kao jedno od mjerila za zatvaranje pregovora u poglavlju 11. „Poljoprivreda i ruralni razvoj“, uspostavljaju Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja te Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, a podršku u provedbi ARKOD-a na terenu pružaju Hrvatska poljoprivredna agencija i Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu.

Porezno oslobođenje od plaćanja trošarina i PDV-a na plinsko ulje obojano plavom bojom za namjene u poljoprivredi i ribarstvu (tzv. plavi dizel) je u nadležnosti Ministarstva financija i predstavlja oblik neizravne, posebne potpore poljoprivrednicima i ribarima koji je dozvoljen i u Europskoj uniji, no uz uvjet strogog nadzora namjenskog korištenja. Od 1. srpnja 2010. godine u funkciji će biti sustav prodaje plavog dizela preko posebnih kartica goriva. Za programsku podršku u uspostavi sustava nadzora potrošnje plinskog ulja za namjene u poljoprivredi, ribarstvu i akvakulturi te uspostavu središnje baze podataka kartičnog poslovanja koja će sadržavati podatke o korisnicima i njihovim pravima na potrošnju odobrenih

količina, ovlaštena je Financijska agencija (FINA). Novim sustavom dodjele i korištenja prava na plinsko ulje u poljoprivredi i ribarstvu smanjiti će se negativni učinci na proračunske rashode do kojih je dolazilo uslijed zlouporabe korištenja prava i nenamjenskog korištenja. Podršku u uspostavi kartičnog sustava pružaju MPRRR i Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.

1.2.2. Potpora za održivo korištenje poljoprivrednog zemljišta

Poljoprivredna zemljišta prekrivaju značajni dio hrvatskog teritorija i poljoprivreda ima daleko najveći utjecaj na prirodu i krajolik Hrvatske. Poljoprivredne aktivnosti imaju veliki utjecaj na kvalitetu prirode i okoliša. Poljoprivreda, nadalje, ima veliki utjecaj na tlo, vodu i zrak, kao i na raznolikost vrsta, staništa i krajolika.

Mjere ruralnog razvoja za održivo korištenje poljoprivrednog zemljišta posebno su važne za očuvanje prirode i okoliša, tu posebno ističemo važnost poljoprivredno-okolišnih mjera koje imaju za cilj smanjiti onečišćenje okoliša od strane negativnih učinaka poljoprivredne proizvodnje. Poljoprivrednicima u područjima s težim uvjetima gospodarenja kao što su planinski krajevi ili druga područja gdje fizičke karakteristike krajobraza uzrokuju više troškove proizvodnje poticaji će se isplaćivati i kroz tzv. kompenzacijske naknade. Poseban naglasak se stavlja na daljnje poticanje i promicanje ekološke proizvodnje u okviru koje bilježimo stalno povećanje iz godine u godinu u RH. Realizacija će se provoditi kroz potpore korisnicima poljoprivredno-okolišnog programa u dijelu ekološke proizvodnje te proizvodnje u otežanim uvjetima gospodarenja. Proizvodnja u otežanim uvjetima gospodarenja još nije pravnom regulativom regulirana te se očekuje donošenje iste temeljem koje će se i koristiti potpora.

1.2.3. Provedba programa strukturne potpore prema modelu EU

Do sada su temeljni propisi koji uređuju sektor ribarstva bili tehničke naravi (Zakon o morskom ribarstvu i Zakon o slatkovodnom ribarstvu), uređivali su pitanja gospodarenja resursima ali ne i ostale bitne segmente ribarstvene politike - uređenje tržišta i mjere strukturne politike u ribarstvu.

Donošenjem Zakona o strukturnoj potpori i uređenju tržišta u ribarstvu (krajem 2009. godine) uređuju se ciljevi, mjere i način ostvarivanja mjera strukturne potpore i potpore u posebnom statusu, način i mjere uređenja tržišta proizvoda ribarstva. Pravovremena i učinkovita prilagodba zakonodavstvu EU u predpristupnom razdoblju olakšati će situaciju u gospodarstvu i omogućiti pozicioniranje hrvatskih ribara i proizvođača proizvoda od ribe na jedinstvenom tržištu EU.

Zakonom se definiraju strateški elementi potrebni za provedbu mjera strukturne potpore u ribarstvu (Nacionalni strateški plan razvoja ribarstva i Operativni program), uspostavlja se administrativna struktura potrebna za provedbu mjera strukturne potpore, definiraju se četiri područja prioriteta (Prilagodba ribarske flote, Razvoj akvakulture, gospodarskog ribolova na slatkim vodama, prerade i marketinga proizvoda ribarstva, Projekti od zajedničkog interesa i Održivi razvitak tradicionalnih ribarskih zajednica i područja koja ovise o ribarstvu i mjere koje se mogu financirati sukladno odredbama pravne stečevine Europske Unije te se određuju prava i obveze korisnika mjera strukturne potpore i institucionalna podrška neophodna za učinkovito dostizanje ciljeva strukturne potpore u ribarstvenoj politici Republike Hrvatske.

Pokazatelji rezultata:

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)
1.2.1. Reforma sustava poljoprivredne potpore	1.2.1.1. Povećanje udjela izravnih plaćanja koja nisu vezana uz proizvodnju ('nevezana' plaćanja)	Ista visina potpore bez obzira na vrstu proizvodnje omogućava poljoprivrednicima da vlastitu proizvodnju (ponudu) prilagode potražnji na tržištu.	%	51	MPRRR	67	86	86
	1.2.1.2. Smanjenje broja pojedinačnih poticaja	Pojedini poticaji zamjenjuju se drugim vrstama plaćanja, štite se osjetljivi sektori te se omogućuje učinkovitija administracija i kontrola.	Broj	37	MPRRR	8	6	6
	1.2.1.3 Povećanje postotka evidentiranog korištenog poljoprivrednog zemljišta u ARKOD-u u odnosu na posjede evidentirane u Upisniku	Jedino gospodarstva upisana u ARKOD moći će ostvarivati pravo na plaćanja nakon ulaska u EU.	%	20	MPRRR Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	100	100	100

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)
	poljoprivrednih gospodarstava do potpunog obuhvata svih gospodarstava ARKOD-om							
1.2.2. Potpora za održivo korištenje poljoprivrednog zemljišta	1.2.2.1. Povećan broj gospodarstava koja koriste poticaje ekološke proizvodnje	Povećanje obujma ekološke proizvodnje u RH	Broj	1.000	MPRRR	1.100	1.300	1.500
	1.2.2.2. Broj farmi u područjima sa otežanim uvjetima gospodarenja	Plaćanja na temelju posebnih uvjeta gospodarenja uzrokovanih nadmorskom visinom, nagibom i drugim uvjetima	Broj	0	MPRRR	31.000	32.000	33.000
	1.2.2.3. Povećanje udjela mjera ruralnog razvoja u sveukupnoj vrijednosti potpora	Reorijentacija na mjere ruralnog razvoja dugoročno Hrvatskoj donosi najviše koristi i u skladu je sa predviđenim sredstvima financijskog paketa.	%	23	MPRRR	29	37	46

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)
1.2.3. Provedba programa strukturne potpore prema modelu EU	1.2.3.1 Povećanje broja korisnika strukturnih potpora u ukupnom broju korisnika potpora u sektoru ribarstva	Kroz uvođenje mjera strukturne potpore korisnicima se približava sustav strukturnih potpora po uzoru na EU, i priprema ih se za ukidanje sustava izravnih plaćanja (poticaja)	%	0 (2010) U ovom trenutku ne postoji početna analiza	MPRRR, Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	20%	30%	70%

Posebni cilj 1.3. Održivo upravljanje živim bogatstvima u ribarstvu

Održivo upravljanje živim bogatstvima u ribarstvu, kao temeljna odrednica politike ribarstva ima zakonodavni okvir u Zakonu o morskom ribarstvu i Zakonu o slatkovodnom ribarstvu. Navedeni propisi uređuju gospodarenje i zaštitu obnovljivih bioloških bogatstava mora i slatkih voda, način i uvjete obavljanja ribolova i uzgoja, praćenje ulova i uzgoja kroz prikupljanje podataka i sustav praćenja plovila, ustroj nadzora i inspekcije.

Zakoni postavljaju okvire za donošenje planova upravljanja biološkim bogatstvima mora, kao i planove prikupljanja podatka te izvješća o stanju ribarstva, što su značajni mehanizmi koje Republika Hrvatska mora usvojiti i provoditi u okviru zajedničke ribarstvene politike EU.

Cilj održivog upravljanja živim bogatstvima je postići odgovorno i održivo iskorištavanje na ekološki uravnotežen te gospodarski i društveno opravdan način kroz mjere za zaštitu, očuvanje i obnovu resursa i eko-sustava. Mjere očuvanja i upravljanja se moraju zasnivati na najboljim dostupnim znanstvenim spoznajama i osiguravati dugoročnu održivost podjednako ribljih resursa kao i djelatnosti ribarstva. Obzirom da svjetski trendovi, kao i reforma Zajedničke ribarstvene politike EU, pokazuju da je većina divljih populacija riba na rubu održivosti iskorištavanja ili je danas već u stupnju prelovljenosti, cilj je u konačnici smanjiti prekomjerni ribolovni kapacitet i ribolovni napor kod pojedinih oblika ribolova, te primijeniti mjere gospodarenja kako bi ribolovni napor bio primjeren reproduktivnim mogućnostima ribljih resursa i njihovom održivom iskorištenju.

Kapacitet flote izražava se u njezinoj snazi i tonaži, dok je ribolovni napor rezultat korištenja nekog alata nekim kapacitetom u određenom vremenu. Mjere regulacije kapaciteta i napora stoga mogu obuhvaćati različite mehanizme (prostorna i vremenska regulacija, povlačenje iz ribolova, sustav ulaza i izlaza iz flote i slično). Hrvatska ribolovna flota danas ne može se karakterizirati jedinstvenim čimbenicima. U nekim segmentima prepoznaje se potreba za reduciranjem kapaciteta i ribolovnog napora, dok se u nekim i dalje javljaju pretežno male ulovne jedinice, čije osnovne tehničke karakteristike ne udovoljavaju standardima rada ni očuvanja kvalitete ulova. Potrebno je poboljšati uvjete rada i sigurnost plovidbe te unaprijediti kvalitetu ribolova. Mjere upravljanja kapacitetom flote zasnivaju se prvenstveno na znanstvenim podlogama i savjetima, pri čemu se kao temelj uzimaju rezultati trajnih monitoringa stanja resursa.

Načini ostvarenja postavljenog cilja:

1.3.1. Prilagodba ribolovnog kapaciteta stanju resursa

Zakonom o strukturnoj potpori i uređenju tržišta u ribarstvu uspostavlja se novi sustav potpore sektoru ribarstva kroz uvođenje niza mjera investicijske potpore sukladne mehanizmu strukturnih fondova. Prilagodba ribolovnog kapaciteta stanju ribljih resursa postiže se modernizacijom plovila – ulaganjem u poboljšanje sigurnosti plovila te higijensko – sanitarnih standarda koji doprinose očuvanju kvalitete proizvoda, ulaganjem u mehanizaciju na plovilu (pogonski stroj, alati) kojim se postiže učinkovitije obavljanje djelatnosti ribolova a samim time i povećanje rentabilnosti. Kroz ove načine potpora moguće je financirati i mjere koje imaju za cilj održivo gospodarenje ribljim fondom kroz privremenu ili trajnu obustavu ribolovnih aktivnosti te prilagodbu ribolovnog kapaciteta, a sukladno znanstvenim pokazateljima

stanja ribljih resursa. Smanjenje viška kapaciteta u ribolovu dio je i međunarodnih obveza Republike Hrvatske. Višak kapaciteta određuje se kao razlika u trenutno raspoloživom kapacitetu i kapacitetu potrebnom da se iskoriste raspoloživi resursi.

1.3.2. Učinkovit nadzor i kontrola

Učinkovit nadzor i kontrola ribolovnih aktivnosti ostvaruje se kroz rad inspeksijskih službi, ali i uvođenjem sustava satelitskog praćenja plovila (VMS) koji je Republika Hrvatska obvezna primjenjivati za plovila određenih karakteristika (obzirom na vrstu plovila i vrstu ribolovne aktivnosti).

Kapaciteti ribarske inspekcije Uprave ribarstva na moru i na kopnu su nedostatni u odnosu na veliko područje koje ribarski inspektori moraju pokriti kroz nadzor i kontrolu ribolovnih aktivnosti. Jačanje ribarske inspekcije predviđeno je kroz zapošljavanje novih djelatnika te kroz dodatnu informatizaciju i nabavu potrebne opreme radi učinkovitije kontrole na terenu, te stalnog sustava obuke djelatnika.

1.3.3. Učinkovit sustav prikupljanja podataka o stanju resursa i ribolovnim aktivnostima u morskom i slatkovodnom ribarstvu

Značajan dio mjera upravljanja ribolovnom flotom temelji se, osim na znanstvenim podlogama i rezultatima znanstvenog praćenja stanja resursa, i na prikupljanju potrebnih podataka o ulovu i iskrcaju. U tom dijelu omogućava se financiranje uvođenja suvremenih tehnologija koje osiguravaju unakrsnu provjeru te omogućavaju izravno praćenje ulova. S ciljem stalnog praćenja trendova i stanja populacija živih vodenih organizama, Republika Hrvatska provodi monitoring slatkovodnih i morskih ribolovnih resursa. Rezultati ovih monitoringa koriste se u donošenju mjera upravljanja, i izravno su povezani sa sustavom upravljanja flotom i resursima.

Pokazatelji rezultata:

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)
1.3.1. Prilagodba ribolovnog kapaciteta stanju resursa	1.3.1.1 Povećanje broja plovila koja su koristila neki od modela modernizacije i opremanja	Modernizacijom flote postiže se poboljšanje sigurnosti plovidbe, unaprjeđenje radnih uvjeta i higijensko-sanitarnih standarda na plovilima te povećanje kvalitete proizvoda.	Broj	0 (2010) U 2010. g. još nisu provedeni modeli modernizacije i opremanja kroz strukturnu potporu	MPRRR	100	200	250
	1.3.1.2. Smanjenje razlike trenutnog i optimalnog kapaciteta ili ribolovnog napora u pojedinim segmentima flote	U segmentima flote u kojima postoji višak raspoloživog kapaciteta flote smanjenjem razlike između postojećeg i dostatnog za iskorištavanje resursa postiže se dugoročna održivost kako resursa tako i djelatnosti.	INDEX	100	MPRRR	75	60	30
1.3.1. Prilagodba ribolovnog kapaciteta stanju resursa	1.3.1.3. Povećanje broja plovila/segmentata flote obuhvaćenih planovima upravljanja u odnosu na	Donošenjem planova upravljanja definiraju se plovila i alati koji se koriste na pojedinim područjima, čime se osigurava	%	0% Trenutno ne postoje planovi upravljanja na snazi	MPRRR	0%	5%	10%

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)
	ukupan broj plovila	dugoročna održivost djelatnosti i resursa posebno u unutrašnjem i teritorijalnom moru						
1.3.2. Učinkovit nadzor i kontrola	1.3.2.1. Jačanje ribarske inspeksijske službe	Jačanje inspeksijske službe odnosi se na ribarsku inspekciju na moru i kopnu u okviru Uprave ribarstva i podrazumijeva jačanje u smislu zapošljavanja novih djelatnika kao i dodatne informatizacije i nabavu potrebne opreme radi učinkovitije kontrole na terenu	Broj	broj zaposlenih u 2009 18 broj inspeksijskih plovila u 2009 3 stupanj informatičke opremljenosti inspektora 80% u 2009	MPRRR	broj zaposlenih 33 broj inspeksijskih plovila 6 stupanj informatičke opremljenosti inspektora 100%	broj zaposlenih 37 broj inspeksijskih plovila 9 stupanj informatičke opremljenosti inspektora 100%	broj zaposlenih 37 broj inspeksijskih plovila 9 stupanj informatičke opremljenosti inspektora 100%
	1.3.2.2. Povećanje broja plovila pokrivenih satelitskim sustavom nadzora plovila	Satelitski sustav nadzora plovila kombiniran sa GPRS sustavom omogućava uvid u kretanje plovila u realnom vremenu što osigurava učinkovitu kontrolu i nadzor. Prema važećim propisima EU, RH je obvezna satelitskim sustavom praćenja plovila obuhvatiti sva plovila duljine iznad 15 metara, kojih je u RH oko 400	Broj	256	MPRRR	370	400	400

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)
1.3.2. Učinkovit nadzor i kontrola	1.3.2.3. Povećanje broja inspekcijskih nadzora	Povećanjem broja inspekcijskih nadzora povećava se opća učinkovitost sustava inspekcije, te se smanjuje broj kršenja propisa a time izravno utječe i na održivost iskorištavanja resursa	Broj	4.800	MPRRR	6.000	6.500	7.000
	1.3.2.4. Povećanje udjela iskrcajnih mjesta obuhvaćenih stalnim programom inspekcijskih nadzora	Kontrolom na mjestima iskrcaja postiže se najveći stupanj učinkovitosti u kontroli ulova i iskrcaja	%	3%	MPRRR	30%	40%	50%
1.3.3. Učinkovit sustav prikupljanja podataka o stanju resursa i ribolovnim aktivnostima u morskom i slatkovodnom ribarstvu	1.3.3.1. Povećanje udjela flote pokrivene elektronskim očevidnicima	Uspostava sustava elektronskih očevidnika osigurava izravnu mogućnost praćenja ulova i unakrsne provjere podataka	%	1%	MPRRR,	30%	40%	50%
	1.3.3.2. Povećanje broja segmenata flote obuhvaćene sustavom prikupljanja podataka (metieri)	Adekvatno grupiranje flote u segmente (metiere) osigurava izravnu mogućnost usporedbe znanstvenih rezultata s podacima prikupljenim u segmentu ulova	Broj	0	MPRRR	2	4	6

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)
1.3.3. Učinkovit sustav prikupljanja podataka o stanju resursa i ribolovnim aktivnostima u morskom i slatkovodnom ribarstvu	1.3.3.3. Povećani stupanj usklađenosti rezultata znanstvenih podataka s podacima iz ulova	Znanstvene studije i monitorinzi daju procjene kretanja stokova temeljem kojih se donose odgovarajuće tehničke mjere. Pritom stupanj podudaranja predviđenih vrijednosti za pojedine stokove (uzimajući u obzir podatke o ribolovnom naporu) i stvarno zabilježenih vrijednosti pokazuju stupanj usklađenosti u pojedinim segmentima	%	<20 % (trenutno ne postoji detaljna analiza)	MPRRR	50%	60%	70%

Posebni cilj 1.4. Prilagodba i modernizacija proizvodnih sustava poljoprivredne proizvodnje i ribarstva standardima EU vezanim za higijenu, javno zdravstvo, dobrobit životinja, sigurnost na radu, uvjete zaštite okoliša te restrukturiranje proizvodnje

Poljoprivredna proizvodnja u RH općenito, ali poglavito u okviru svojih dominantnih sektora kao što su: stočarstvo(meso i mlijeko), ratarska proizvodnja te proizvodnja voća i povrća u velikoj mjeri zahtijeva provođenje određenih mjera unapređenja, ali i usklađivanja s EU standardima kako bi bila konkurentnija i spremna na izazove tržišne ekonomije i budućeg članstva u EU. Poboljšanja prerade i prodaje su popraćena razvojem konkurentnih gospodarstava. Velik dio mikro, malih i srednjih tvrtki u prerađivačkoj industriji, a posebice u sektoru prerade mlijeka i mesa još uvijek ne udovoljava relevantnim standardima Zajednice, niti imaju razvijenu u potpunosti potrebnu tehnologiju za diversifikaciju proizvoda kako bi udovoljili potražnji lokalnih potrošača za visokokvalitetnim prehrambenim proizvodima.

Ulaganja u poljoprivredna gospodarstva te ulaganja u preradu i trženje poljoprivrednih i ribarskih proizvoda su nužna kako bi se ovi sustavi restrukturirali i približili standardima Zajednice na području zaštite okoliša, javnog zdravstva, zdravlja životinja i biljaka, dobrobiti životinja i sigurnosti na radu.

Djelatnosti uzgoja u ribarstvu uglavnom se oslanjaju na tradicionalne vrste (šaran, pastrva, lubin, komarča), pri čemu proizvedene količine ne osiguravaju konkurentnost na tržištu. Izuzetak je uzgoj tuna, koji je namijenjen japanskom tržištu, no zbog zabrinjavajućeg stanja ovog resursa potrebno je pravovremeno razmotriti daljnji razvoj ukupnosti marikulture. Proizvodnja u školjkarstvu trenutno se plasira isključivo na domaće tržište, a da bi se hrvatski školjkaši (dagnje i kamenice) mogli plasirati na tržište EU potrebno je osigurati kakvoću i sljedivost. Također, akvakultura je u svim segmentima opterećena pitanjima prostornih planova, korištenja zemljišta te pitanjem korištenja vodnih resursa. Prerada se donedavno mahom zasnivala na konzerviranom proizvodu, koji danas teško konkurira proizvodima na tržištu EU. Proizvodnju je stoga potrebno restrukturirati u pravcu diversifikacije proizvoda, veće zastupljenosti manjih specijaliziranih proizvođača, povećanja rashladnih i skladišnih kapaciteta, te veće povezanosti prerade i uzgoja (diversifikacija konačnog proizvoda - filet, paštete i slično). Ove mjere moraju pratiti i odgovarajući razvojni projekti s elementima istraživačkog rada.

Načini ostvarenja postavljenog cilja:

1.4.1. Strukturna potpora poljoprivrednim gospodarstvima i sektoru prerade

U okviru IPARD programa u okviru mjere "Ulaganja u poljoprivredna gospodarstva" omogućuje se sufinanciranje projekata u sektorima mesa, mlijeka, voća i povrća te sektora žitarica u obliku potpore u iznosu do 50% prihvatljivog ulaganja za krajnje korisnike. U okviru istog programa provedbom mjere „Ulaganje u preradu i trženje poljoprivrednih i ribljih proizvoda u svrhu restrukturiranja i dostizanja standarda Zajednice“, sa dozvoljenim ulaganjima u sektore mlijeka i mljekarstva, sektorima mesa, ribarstva, prerade voća i povrća, sektoru vinarstva i maslinovog ulja omogućuje se prerađivačkom sektoru sufinanciranje ulaganja u iznosu do 50% prihvatljivog ulaganja, a u svrhu dostizanja standarda Zajednice na području zaštite

okoliša, javnog zdravstva, zdravlja životinja i biljaka, dobrobiti životinja i sigurnosti na radu.

1.4.2. Potpora sektoru akvakulture i prerade

Novi Zakon o strukturnoj potpori i uređenju tržišta u ribarstvu također predviđa mehanizme potpore kojima se omogućava restrukturiranje i diversifikacija proizvodnje u uzgoju i riboprerađivačkoj industriji, razvoj mehanizama tržišta te financiranje projekata od opće koristi kako bi se osigurala odgovarajuća kopnena logistika i infrastruktura. Također, spomenutim Zakonom predviđeno je i financiranje sektora ribarstva kroz sustav potpora u posebnom statusu, a koji je sukladan pravnoj stečevini EU (*State aid*).

Također stavkama u Državnom proračunu RH; strukturna podrška ribarstvu i sufinanciranje uzgojno selekcijskog rada u akvakulturi cilj je pomoći ovakvim projektima i investicijama te omogućiti korisnicima ulaganja u modernizaciju i restrukturiranje same proizvodnje.

1.4.2. Potpora sektoru akvakulture i prerade

Novi Zakon o strukturnoj potpori i uređenju tržišta u ribarstvu također predviđa mehanizme potpore kojima se omogućava restrukturiranje i diversifikacija proizvodnje u uzgoju i riboprerađivačkoj industriji, razvoj mehanizama tržišta te financiranje projekata od opće koristi kako bi se osigurala odgovarajuća kopnena logistika i infrastruktura. Također, spomenutim Zakonom predviđeno je i financiranje sektora ribarstva kroz sustav potpora u posebnom statusu, a koji je sukladan pravnoj stečevini EU (*State aid*).

Također stavkama u Državnom proračunu RH; strukturna podrška ribarstvu i sufinanciranje uzgojno selekcijskog rada u akvakulturi cilj je pomoći ovakvim projektima i investicijama te omogućiti korisnicima ulaganja u modernizaciju i restrukturiranje same proizvodnje.

Pokazatelji rezultata:

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)
1.4.1. Strukturna potpora poljoprivrednim gospodarstvima i sektoru prerade	1.4.1.1. Povećanje broj gospodarstava koja uvode kontrolu očuvanja okoliša (rukovanje gnojivom)	Strukturna potpora stočarstvu u svrhu dostizanja standarda Zajednice	Broj	209	MPRRR	219	234	249
	1.4.1.2. Povećanje broja poduzeća koja uvode higijenske standarde, standarde vezane za zdravstvenu ispravnost hrane (razina poboljšanja)	Strukturna potpora preradi poljoprivrednih i ribljih proizvoda u svrhu dostizanja standarda Zajednice te konkurentnosti	Broj	122	MPRRR	137	147	157
1.4.2. Potpora sektoru akvakulture i prerade	1.4.2.1. Povećanje stupnja diversifikacije proizvodnje	Uvođenjem novih vrsta u uzgoj, te razvojem novih proizvoda moguće je osigurati opstojnost u uvjetima europske i svjetske konkurencije djelatnosti	%	0	MPRRR	8%	10%	12%

Posebni cilj 1.5. Poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno-prehrambenih i ribarskih proizvoda

Postoji određena neusklađenost i razlike u odnosu na tržišne mehanizme u EU, posebice u pogledu provedbenih instrumenata. Republika Hrvatska dužna je do trenutka punopravnog članstva u EU uskladiti ove mehanizme sukladno zahtjevima EU i u trenutku pristupanja osigurati njihovu provedbu kako bi postala ravnopravni sudionik zajedničkog europskog tržišta te je stoga nužno uvođenje tržišnih mehanizama kojima se jednoobrazno uređuje tržište poljoprivredno-prehrambenih proizvoda.

Također, unaprjeđivanje komunikacije poljoprivrednih proizvođača s tržištem jedan je od preduvjeta povećanja konkurentnosti. Problem u Republici Hrvatskoj nije prekomjerna proizvodnja pojedinih proizvoda kao što je to bio slučaj u EU, već međusobna nepovezanost proizvođača kao i nedostatak organiziranosti njihovog zajedničkog nastupa na tržištu. Pritom je uspostava marketinških organizacija proizvođača po uzoru na EU te organiziranje proizvođača neophodno radi lakšeg skladištenja, pakiranja i plasmana proizvoda velikim trgovcima koji zahtijevaju velike količine ujednačene kvalitete poljoprivrednih proizvoda. U ovom procesu, primijenjena istraživanja u poljoprivredi doprinose prijenosu znanja sa znanstvenih institucija na primarne proizvođače, dok istraživanja kojim se prikupljaju podaci za izračun strukturnih i ekonomskih pokazatelja vezanih uz poljoprivredu omogućuju evaluaciju i bolje planiranje ciljanih mjera za pojedine skupine proizvođača.

S druge strane, obzirom na iskustvo koje je Republika Hrvatska stekla tijekom procesa pridruživanja EU, potencijalne zemlje kandidati za ulazak u EU iskazuju veliki interes za suradnju u području poljoprivrede i ruralnog razvoja. Stručnjaci našega ministarstva mogu pomoći u edukaciji kolega iz ministarstava susjednih zemalja što je na tragu regionalne suradnje, a realizira se i kroz sudjelovanja na međunarodnim sajmovima i manifestacijama izvan granica Republike Hrvatske, zakup izložbenog prostora, izradu promidžbenih materijala te uređenje promidžbenih prostora.

Organizirano trženje, te postojanje jasnih kanala prodaje jedan je od uvjeta koje je potrebno osigurati kako bi i hrvatsko ribarstvo steklo ravnopravne uvjete nastupa na tržištu s uvjetima koje danas imaju ribari država članica. To se prvenstveno odnosi na uspostavu veletržnica ribom koje se, između ostaloga, osnivaju radi koncentracije ponude i potražnje ribe, te postizanja realne tržišne cijene, a time i povoljnije pozicije ribara i uzgajivača na tržištu. Također, EU daje vrlo velik značaj organizacijama proizvođača u ribarstvu te uspostavi organiziranog sustava trženja, te je RH započela sa ulaganjima u ribarske zadruge koje će moći prerasti u organizacije proizvođača.

Načini ostvarenja postavljenog cilja:

1.5.1. Uspostava mehanizama uređenja tržišta poljoprivrednih proizvoda

Zakonom o uređenju tržišta poljoprivrednih proizvoda propisane su mjere za uređenje tržišta poljoprivrednih proizvoda (propisane cijene, intervencije na domaćem tržištu, mjere poticanja prodaje i potražnje, proizvodne kvote, carine, proizvođačke organizacije, marketinški standardi). S obzirom da do sada ovo područje nije bilo sustavno uređeno, odnosno mjere su se donosile na 'ad hoc' bazi ili ih uopće nije bilo, uspostava i primjena takvih mehanizama po određenim sektorima zahtijeva prvenstveno donošenje niza provedbenih podzakonskih akata te složenu administrativnu infrastrukturu koja između ostalog uključuje Agenciju za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju zaduženu za operativnu provedbu. Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja donijelo je i „Akcijski plan usklađivanja s uređenjem tržišta poljoprivrednih proizvoda u Europskoj uniji” koji je usvojen u okviru pregovora o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji sa svrhom ispunjavanja mjerila za zatvaranje pregovora u poglavlju 11. Poljoprivreda i ruralni razvitak. Sukladno legislativi Europske unije, obveza je država članica uspostava tržišnih informacijskih sustava odnosno sustava za praćenje i izvješćivanje o cijenama i količinama poljoprivrednih proizvoda s reprezentativnih tržišta, kako bi se mogle provoditi mjere propisane Zajedničkom organizacijom tržišta Europske unije.

Tržišni informacijski sustav u poljoprivredi (TISUP) je sustav centraliziranog, redovitog prikupljanja i obrade podataka o tržištu poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, te raspodjele dobivenih, relevantnih, tržnih obavijesti tržnim sudionicima. Naglasak je na podacima i informacijama o cijenama poljoprivredno-prehrambenih proizvoda kako bi se osigurala stalna preglednost stanja na tržištu. Tijekom 2010. i 2011. godine uspostaviti će se sustav upravljanja kvalitetom (eng. *Quality Management System*).

1.5.2 Istraživanja u poljoprivredi

Poticanje strateških poljoprivrednih istraživanja kroz Vijeće za istraživanja u poljoprivredi (VIP) ima za cilj primjenjivost rezultata istraživanja na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima čime se omogućuje konkurentnija poljoprivredna proizvodnja. Kroz program se potiče sudjelovanje samih poljoprivrednih proizvođača u postavljanju prioriteta istraživanja, provedbi istraživanja i financiranju istraživanja kako bi nova znanja imala najučinkovitiju primjenu. Također VIP sudjeluje u promicanju znanstveno – izdavačke djelatnosti sufinanciranjem troškova izdavanja knjiga iz područja poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja.

Sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (eng. FADN - *Farm Accountancy Data Network*) obuhvaća provedbu godišnjeg istraživanja (FADN istraživanja) o strukturi, proizvodnji, prihodima i rashodima poljoprivrednih gospodarstava i jedini je instrument praćenja mjera poljoprivredne politike na mikroekonomskoj razini. Temeljem uzorka poljoprivrednih gospodarstava (uzimajući u obzir regionalni aspekt, aspekt veličine gospodarstva i vrste proizvodnje), svake se godine putem godišnjeg FADN istraživanja prikupljaju podaci iz kojih se izračunavaju strukturni i ekonomski pokazatelji vezani uz poljoprivredu. Aktivnosti na uspostavi FADN započele su u siječnju 2008. godine. Temeljem Sporazuma o međusobnoj suradnji na uspostavi Sustava računovodstvenih podataka u poljoprivredi između Ministarstva

poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Državnog zavoda za statistiku, Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Hrvatskog zavoda za poljoprivrednu savjetodavnu službu, aktivnosti provode stručnjaci uključenih institucija, uz tehničku pomoć konzultanata međunarodnog konzorcija CA 17 International.

Kao tijelo odgovorno za provedbu FADN istraživanja, Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu je organizirao pilot projekt FADN istraživanja na uzorku od 71 poljoprivrednog gospodarstva u 2008. godini te na uzorku od 211 PG-a u 2009. godini Sukladno planu aktivnosti, FADN istraživanjem u 2010. godini bit će obuhvaćeno oko 200 PG-a u uzorku za čitavo područje RH, a u 2011. godini planiran je uzorak od oko 500 PG.

1.5.3. Usmjeravanje trženja ribarskih proizvoda kroz veletržnice ribom

Veletržnice ribom predstavljaju važan segment uređenog tržišta ribom i ribljim proizvodima, čija je učinkovita organizacija neophodna za opstojnost i konkurentnost hrvatskog ribarstva na budućem zajedničkom tržištu EU. Prednosti prodaje ribe putem veletržnice su brojne: ribaru jamči prodaju njegova ulova, bolju tj. realnu cijenu njegovih proizvoda (koji se samostalnim nastupom na tržištu nerijetko prodaju po preniskoj cijeni) te mu omogućava bržu naplatu prodane ribe. Kroz stalni veterinarsko-zdravstveni nadzor osigurava se kvaliteta proizvoda, štiti se zdravlje potrošača, poboljšava se evidencija ulova i uzgoja, te konačno stvara se solidna osnova za planiranje i daljnji razvoj ribarskog sektora u Republici Hrvatskoj. Sve ovo odvija se na jednom mjestu što znatno olakšava trgovanje ribom s aspekta i proizvođača (ribara) i kupaca, a državi omogućava učinkovitu kontrolu. Veletržnice ribom u Republici Hrvatskoj su još u začetcima, izgrađene su i opremljene tek dvije dok je trenutno u funkciji samo jedna. U osnivanje i upravljanje veletržnicom aktivno su se, uz državu, uključile lokalna uprava i samouprava te ribarske zadruge. Ulaganjima u osnivanje te početak rada veletržnica stvaraju se temelji za funkcioniranje ribarskih veletržnica, te uključivanjem ribarskih zadruga i lokalne uprave i samouprave osigurati će se njihov učinkovit rad.

1.5.4. Poticanje udruživanja u ribarskom sektoru

Zbog specifičnosti sektora ribarstva u Republici Hrvatskoj, MPRRR na poseban način prepoznaje ribarske zadruge kao dionike u provedbi politike ribarstva i organizaciji tržišta ribom. Stoga su se u posljednje dvije godine intenzivirale aktivnosti vezane za jačanje postojećih ribarskih zadruga i osnivanje novih. Zadruge danas većinom funkcioniraju na način da otkupljuju ulov svojih članova, čime je ribaru – članu zadruge – osiguran plasman ribe. Nadalje, osim što zadruge ribaru osigurava tržište za njegove proizvode, raspolaže logistikom i infrastrukturom koja većinom nije dostupna pojedincu – kamion za prijevoz ribe, skladišni kapaciteti, hladnjače, ledomati, kašete i sve ostalo što je nužno za očuvanje kvalitete ovog lako kvarljivog proizvoda. Ovime se osigurava brža komunikacija od ostvarivanja ulova do kupca, a u konačnici i potrošača, te se osigurava očuvanje visoke kvalitete proizvoda, a time i bolja cijena za ribara.

Danas u Republici Hrvatskoj postoji 15-ak zadruge u sektoru ribarstva, više ili manje dobro organiziranih. MPRRR je u 2010. godini propisalo Pravilnik o ribarskim zadrugama kojim omogućava priznavanje ribarskih zadruga prema točno određenim kriterijima. Cilj priznavanja je prepoznavanje i poticanje rada onih ribarskih zadruga kod kojih postoji interes i inicijativa udruživanja, preuzimanja obveza i prava kako bi s

vremenom postali punopravni partner državi u uređenju tržišta i upravljanju resursima. Samo zadruge priznate od strane MPRRR kao ribarske, mogu biti korisnici potpora s ciljem poticanja njihova osnivanja, rada i razvoja. U 2010. godini očekuje se priznavanje 5 do 7 ribarskih zadruga. Za očekivati je da će kroz sljedeće tri godine uspješno funkcionirati desetak ribarskih zadruga što bi predstavljao velik uspjeh u sektoru ribarstva.

Funkcionalne ribarske zadruge predstavljaju dobar temelj za prerastanje u organizacije proizvođača u ribarstvu. Organizacije proizvođača, kako ih definira Zajednička ribarstvena politika (ZRP) Europske unije, predstavljaju osnovni mehanizam provođenja tržišne politike u ribarstvu. Organizacije proizvođača kao osnovni zadatak imaju izravno upravljanje resursima s ciljem stabiliziranja ponude i potražnje na tržištu, te svojim planovima rada one samostalno (sukladno zakonodavnom okviru) donose pravila o načinu i količini ulova svojih članova. Ovime se postiže stabilizacija cijena i osigurava bolji položaj članova organizacije na tržištu. Postoje segmenti ZRP-a koji se u EU provode isključivo kroz organizacije proizvođača, te je poticanje ustroja organizacija proizvođača jedan od strateških ciljeva MPRRR. Trenutno ne postoji ni jedna organizacija proizvođača u ribarstvu, dok je za pretpostaviti da će se u sljedeće tri godine organizirati najviše tri.

Pokazatelji rezultata:

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)
1.5.1. Uspostava mehanizama uređenja tržišta	1.5.1.1. Povećanje broja sektora obuhvaćenih interventnim mjerama	Provedba interventnih mjera je do donošenja Zakona o uređenju tržišta poljoprivrednih proizvoda bila uređena samo za žitarice. Za sve ostale proizvode, u slučaju poremećaja na tržištu, intervencija se provodila <i>ad hoc</i> odlukama Vlade Republike Hrvatske.	Broj	1	MPRRR	3	8	8
	1.5.1.2. Povećanje broja sektora s proizvođačkim organizacijama	Odobranje proizvođačkih organizacija s obzirom da se u EU potpore u nekim sektorima (npr. voće i povrće) mogu koristiti jedino preko proizvođačkih organizacija.	Broj	0	MPRRR	1	2	2
	1.5.1.3. Povećanje broja sektora obuhvaćenih praćenjem cijena u TISUP-u	Uvjet i 'okidač' za pokretanje interventnih mjera – uvjetovano raspoloživim ljudskim resursima.	Broj sektora	0	MPRRR	4	7	12
			Broj zaposlenih	4		6	7	7
1.5.2 Istraživanja u poljoprivredi	1.5.2.1 Povećanje broja sufinanciranih istraživanja	Prijenos znanja sa znanstvenih institucija na obiteljska poljoprivredna gospodarstva	Broj	195	MPRRR	205	215	230

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)
1.5.2 Istraživanja u poljoprivredi	1.5.2.2 Povećanje uzorka i dostizanje reprezentativnog uzorka istraživanja za FADN	Reprezentativni uzorak poljoprivrednih gospodarstava uključenih u FADN istraživanje omogućuje dobivanje kvalitetnijih podataka za mikroekonomske analize.	Broj	200	MPRRR HZPSS	500	1.000	1.000
1.5.3 Usmjeravanje trženja ribarskih proizvoda kroz veletržnice ribom	1.5.3.1 Povećanje prometa ribom kroz veletržnice ribom	Postojanje dostatne infrastrukture i učinkovito funkcioniranje veletržnica	%	1%	MPRRR	5%	10%	15%
1.5.4. Poticanje udruživanja u ribarskom sektoru	1.5.4.1. Povećanje broja priznatih ribarskih zadruga	Priznavanje ribarskih zadruga kao sudionika u provedbi tržišnih mjera u ribarstvu	Broj	0	MPRRR	5	10	10
	1.5.4.2 Povećanje broja priznatih organizacija proizvođača u ribarstvu	Organizacije proizvođača jedini su korisnici tržišnih mehanizama (intervencija) danom ulaska RH u EU.	Broj	0	MPRRR	2	3	3
	1.5.4.3. Veći udio gospodarskih ribara udružen u ribarske zadruge ili organizacije proizvođača u odnosu na ukupan broj ribara	Organizirani oblici rada i nastupa na tržištu preduvjet su uspješnog razvoja sektora na jedinstvenom tržištu EU	%	10%	MPRRR	15%	20%	25%

Opći cilj 1. Konkurentan i održiv poljoprivredno-prehrambeni i ribarski sektor

Pokazatelji učinka:

Posebni cilj	Pokazatelj učinka (outcome)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)
1.1. Okrupnjavanje posjeda i uređenje poljoprivrednog zemljišta	Povećanje prosječne veličine korištene poljoprivredne površine posjeda OPG	Okupljeni posjed omogućuje racionalnije korištenje proizvodnih resursa.	ha	5,3	MPRRR	6	6,5	7
1.2. Prilagodba sustava potpora poljoprivrednoj proizvodnji i ribarstvu sustavu EU	Povećanje dohotka poljoprivrednika i ribara	Usklađenost sustava potpora u poljoprivredi i ribarstvu s EU omogućit će što veću iskorištenost sredstava iz EU fondova, odnosno povećanje dohotka poljoprivrednih proizvođača i ribara. Usporedbom raspoloživih sredstava između godina dobiven indeks za mjerenje ovog indikatora.	INDEKS	100	MPRRR	105	120	140
1.3. Održivo upravljanje živim bogatstvima u ribarstvu	Očuvanje ili povećanje ulova na jedinicu ribolovnog napora	Ulov po jedinici ribolovnog napora iskazuje podjednako mogućnost ulova (posljedično i rentabilnost djelatnosti) kao i stanje samog resursa.	INDEKS	100	MPRRR	101	102	103

Posebni cilj	Pokazatelj učinka (outcome)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)
		Obzirom na razlike vrijednosti u različitim segmentima flote, usporedba vrijednosti između godina daje indeks kojim se može mjeriti kretanje ovog indikatora						
1.4. Prilagodba i modernizacija proizvodnih sustava poljoprivredne proizvodnje i ribarstva standardima EU vezanim za higijenu, dobrobit životinja, sigurnost na radu, uvjete zaštite okoliša te restrukturiranja proizvodnje	Povećanje udjela proizvoda s dodanom vrijednošću u ukupnoj proizvodnji u akvakulturi i riboprerađivačkoj industriji	Prerada osigurava dodavanje vrijednosti proizvodima ribarstva, povećava zaposlenost u ruralnim sredinama i osigurava njihovu samoopstojnost, pri čemu proizvodi veće dodane vrijednosti imaju i značajniju ulogu u osiguranju budućnosti ove industrije	%	7%	MPRRR	10%	15%	18%
1.5. Poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno-prehrambenih i ribarskih proizvoda	Količina poljoprivrednih proizvoda/ulova plasirana na tržište preko nekog oblika udruživanja u odnosu na ukupnu proizvodnju/ulov plasiran na tržište po segmentima proizvodnje/ulova	Objedinjavanje ponude jamči bolje tržišne uvjete za proizvođače te sljedivost i zaštitu potrošača.	%	5	MPRRR	10	15	20

Opći cilj 2. Zaštita zdravlja ljudi, životinja i bilja te zaštita interesa potrošača

Ozbiljne bolesti koje se prenose hranom ili potječu od hrane ili hrane za životinje, životinja ili bilja zabilježene su na svakom kontinentu u prošlom desetljeću i tako ukazuju na javno zdravstveni i društveni značaj tih bolesti što je rezultiralo sve većom zabrinutosti potrošača. Ove bolesti ne samo da značajno utječu na zdravlje i dobrobit ljudi, životinja i bilja, već imaju i ekonomske posljedice budući da predstavljaju opterećenje za zdravstveni sustav i značajno smanjuju ekonomsku produktivnost.

Zbog sve većeg broja bolesti i kriza u području sigurnosti hrane i hrane za životinje, te zdravlja životinja i zdravstvene zaštite bilja, globalizacije i liberalizacije tržišta, raznolikog izbora hrane te sve većih zahtjeva potrošača uveden je integrirani pristup sigurnosti hrane čiji je cilj osiguranje visoke razine sigurnosti hrane i hrane za životinje a u svrhu zaštite zdravlja ljudi, životinja te zdravstvene zaštite bilja te zaštite interesa potrošača.

Republika Hrvatska je preuzela pravnu stečevinu Europske Unije u Poglavlju 12. – Sigurnost hrane, veterinarstvo i fitosanitarna politika, a zakonodavni okvir je postavljen donošenjem Zakona o hrani (NN br. 46/07). Uveden je integrirani pristup sigurnosti hrane „Od farme do vilice” s ciljem osiguranja visoke razine sigurnosti i kakvoće hrane, zdravlja i zaštite životinja te zdravstvene zaštite bilja kroz sve faze proizvodnje hrane, počevši od polja, odnosno farme, pa sve do hrane na stolu za krajnjeg potrošača. Subjekti u poslovanju s hranom i hranom za životinje imaju primarnu odgovornost za hranu u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije koje su pod njihovom kontrolom. U skladu s načelom sljedivosti, proizvođači, prerađivači ili uvoznici, moraju osigurati da se sva hrana, hrana za životinje i sastojci hrane mogu pratiti kroz sve faze proizvodnje te da je hrana na tržištu propisno označena.

Stoga je opći cilj definiran kao zaštita zdravlja ljudi, životinja i bilja te zaštita interesa potrošača a proizlazi iz Zakona o hrani. Opći cilj je u skladu s mjerilima za zatvaranje pregovora s Europskom unijom u Poglavlju 12.

Sustav koji osigurava sigurnost hrane zajednički je svim državama Europske unije, no jednako tako omogućuje raznolikost budući da ostavlja prostor za proizvodnju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda čija je posebna kvaliteta vezana uz određene regije ili određene tradicionalne načine proizvodnje. Za navedene proizvode Republika Hrvatska je preuzela pravnu stečevinu Europske Unije (Politika kvalitete - Poglavlje 11.) donošenjem Zakona o oznakama izvornosti, oznakama zemljopisnog podrijetla i oznakama tradicionalnog ugleda poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (NN br. 84/08, 75/09, 20/10) kojim se uređuje sustav njihove registracije i zaštite.

Posebni cilj 2.1. Unapređenje sustava sigurnosti i kakvoće hrane i hrane za životinje

Sustav sigurnosti i kakvoće hrane i hrane za životinje uključuje nadležno tijelo odnosno MPRRR, tijela nadležna za provođenje službenih kontrola hrane i hrane za životinje (MPRRR, MZSS, DI) te druge institucije u Republici Hrvatskoj (kontrolna tijela, službeni i referentni laboratoriji, Hrvatska agencija za hranu). U navedenom sustavu, MPRRR je određeno kao nadležno tijelo odnosno središnje tijelo državne

uprave nadležno za sigurnost, higijenu i kakvoću hrane i hrane za životinje te predstavlja nacionalnu kontakt točku prema Europskoj komisiji u području sigurnosti hrane i hrane za životinje. MPRRR je kao nadležno tijelo odgovorno za razvoj politike u području sigurnosti i kakvoće hrane i hrane za životinje, organizaciju službenih kontrola te za osiguranje učinkovite i djelotvorne koordinacije svih aktivnosti, a osobito aktivnosti službenih kontrola, između svih tijela i institucija u RH uključenih u sustav sigurnosti hrane i hrane za životinje.

U svrhu zaštite zdravlja ljudi, životinja i bilja te zaštite interesa potrošača potrebno je unaprijediti sustav sigurnosti i kakvoće hrane i hrane za životinje. Unaprjeđenjem navedenog sustava povećati će se učinkovitost koordinacije od strane MPRRR, učinkovitost suradnje, komunikacije i izvješćivanja, razmjene informacija i podataka između svih tijela i institucija, kao i komunikacija sa javnosti po pitanju sigurnosti i kakvoće hrane i hrane za životinje.

Unapređenje sustava sigurnosti i kakvoće hrane i hrane za životinje u narednom trogodišnjem razdoblju MPRRR će ostvariti unapređenjem HR RASFF sustava, uspostavom sustava službenih i referentnih laboratorija za hranu i hranu za životinje za potrebe službenih kontrola, komunikacijom sa javnosti i jačanjem svijesti javnosti o sigurnosti hrane te uspostavom sustava certifikacijskih tijela.

Način ostvarivanja postavljenog cilja:

2.1.1. Unapređenje HR RASFF sustava

Sustav brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje (eng. *Rapid Alert System for Food and Feed - RASFF*) je mrežni sustav izvještavanja o hrani odnosno hrani za životinje koja predstavlja izravan ili neizravan rizik za zdravlje ljudi, a koji je ključan instrument za osiguranje sigurnosti hrane i hrane za životinje u Europi. Razmjena informacija kroz RASFF sustav pomaže državama članicama (EU, EEA) da djeluju brže i koordinirano kao odgovor na zdravstvene prijetnje koje potječu od hrane ili hrane za životinje. Kako bi RASFF sustav učinkovito funkcionirao potrebno je da svaka država članica RASFF sustava uspostavi učinkovit sustav brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje na nacionalnoj razini. Osim toga sve članice RASFF sustava moraju uspostaviti sustav koji je u funkciji svih 7 dana u tjednu i 24 sata na dan kako bi se osiguralo pravovremeno poduzimanje kontrolnih aktivnosti i mjera.

Slijedom navedenog, MPRRR je uspostavilo sustav brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje na nacionalnoj razini odnosno razini Republike Hrvatske (HR RASFF). MPRRR je odgovorno za upravljanje i koordiniranjem HR RASFF sustavom te je određeno za nacionalnu kontakt točku za RASFF prema Europskoj Komisiji. Danom ulaska Republike Hrvatske u Europsku Uniju, RH će postati punopravna članica RASFF sustava iako već sada sudjeluje u RASFF sustavu i razmjenjuje informacije i podatke s Europskom komisijom. Tijela nadležna za provođenje službenih kontrola (MPRRR, MZSS i DI) poduzimaju kontrolne aktivnosti i mjere na temelju RASFF obavijesti zaprimljenih od strane Europske komisije. Obzirom na složenu strukturu HR RASFF sustava kojim upravlja MPRRR i koji uključuje sva tijela nadležna za provođenje službenih kontrola (MPRRR, MZSS, DI), HAH i laboratorije, postoji problem učinkovitog funkcioniranja tog sustava na nacionalnoj razini odnosno HR RASFF sustava. Osim toga, do dana ulaska RH u EU potrebno je ispuniti obvezu da je HR RASFF sustav u funkciji svih 7 dana u tjednu i 24 sata na dan. Slijedom navedenog, nema pravovremene i kontinuirane komunikacije i razmjene podataka te pravovremenog poduzimanja kontrolnih aktivnosti i mjera. Navedeni problemi

funkcioniranja HR RASFF sustava su rezultat nedovoljnog broja adekvatno educiranih ljudi, nedostatka informatičke opremljenosti te nedostatka financijskih sredstava.

U svrhu učinkovitog funkcioniranja HR RASFF sustava u sljedećem trogodišnjem razdoblju MPRRR će organizirati edukacije osoba koje sudjeluju u HR RASFF sustavu, uključujući osobe koje provode službene kontrole, i nabavu informatičke opreme (laptopi s Internet vezom i mobiteli) za službenike MPRRR koji su odgovorni za koordinaciju u HR RASFF sustavu.

U provedbi ove aktivnosti, osim MPRRR moraju sudjelovati i MZSS i DI.

Unapređenjem funkcioniranja HR RASFF sustava pravovremeno će se poduzimati aktivnosti i mjere te će se tako povećati učinkovitost organizacije službenih kontrola i cjelokupnog sustava sigurnosti hrane i hrane za životinje, a posljedično će se povećati i razina zaštite zdravlja ljudi sprječavanjem pojave bolesti ili širenja bolesti koje potječu od hrane ili hrane za životinje.

2.1.2. Uspostava sustava službenih i referentnih laboratorija za hranu i hranu za životinje

MPRRR je nadležno za ovlašćivanje i osiguranje potrebnog broja službenih i referentnih laboratorija za hranu i hranu za životinje koji su nužni za učinkovito funkcioniranje sustava službenih kontrola. Do sada su laboratoriji bili ovlašćivani na temelju Zakona o hrani, ali i na temelju drugih propisa ne samo iz nadležnosti MPRRR već i drugih državnih tijela. U svrhu uspostave jedinstvenog sustava ovlašćivanja službenih i referentnih laboratorija za hranu i hranu za životinje, MPRRR je izradilo jedinstveni propis koji se donosi na temelju Zakona o hrani a temeljem kojega će biti ovlašćivani laboratoriji za hranu i hranu za životinje, neovisno o tome da li se radi o kakvoći ili sigurnosti hrane i hrane za životinje. Da bi laboratoriji bili ovlašćeni kao službeni ili referentni moraju biti akreditirani u skladu s hrvatskim normama odnosno prema normi HRN EN ISO/IEC 17025. Akreditacija prema normi HRN EN ISO/IEC 17025 znači potvrdu provođenja analiza po najvišim standardima, kao i da je akreditirani laboratorij po tehničkoj i kadrovskoj osposobljenosti međunarodno prepoznatljiv i ravnopravan s drugim EU laboratorijima koji posjeduju akreditaciju za isto područje ispitivanja. Stoga je važno da laboratorij može dokazati osposobljenost za svoj rad, a upravo je akreditacija priznanje da laboratorij raspolaže s adekvatnom opremom odnosno udovoljava najvišim tehničkim standardima. Akreditacija potvrđuje vjerodostojnost provedenih ispitivanja i točnost dobivenih rezultata.

U svrhu uspostave sustava službenih i referentnih laboratorija, MPRRR će u sljedećem trogodišnjem razdoblju izraditi analizu postojećeg stanja s ciljem utvrđivanja potrebnog broja službenih i referentnih laboratorija, te sufinancirati opremanje i akreditaciju laboratorija kako bi isti mogli biti ovlašćeni kao službeni i referentni laboratoriji za hranu i hranu za životinje.

Uspostavom sustava službenih i referentnih laboratorija za hranu i hranu za životinje povećati će se učinkovitost službenih kontrola a time i sustava sigurnosti i kakvoće hrane i hrane za životinje.

2.1.3. Komunikacija s javnosti i jačanje svijesti javnosti

MPRRR kao nadležno tijelo prepoznaje važnost komunikacije o riziku koji potječu od hrane ili hrane za životinje. Dobra komunikacija između svih zainteresiranih strana će

rezultirati korisnim dijalogom između MPRRR i potrošača, industrije i proizvođača u analizi rizika i omogućiti njihovo sudjelovanje u procesu zaštite zdravlja ljudi. Također će se povećati razmjena informacija i edukacija potrošača s ciljem poboljšanja prakse osiguranja sigurnosti hrane i jačanje svijesti javnosti.

U svrhu unapređenja komunikacije s javnosti i jačanje svijesti javnosti o sigurnosti hrane u sljedećem trogodišnjem razdoblju MPRRR će provoditi aktivnosti koje se odnose na informiranje javnosti o pitanjima sigurnosti hrane a koje se odnose na izradu i provedbu komunikacijske strategije za informiranje javnosti, aktivnosti promidžbe te izradi i distribucije publikacija (brošure, leci i sl.).

Unapređenjem komunikacije s javnosti, uključujući obavještanje javnosti o rizicima koji potječu od hrane, povećati će se svijest javnosti o važnosti sigurnosti hrane te spriječiti pojava ili širenje bolesti koje potječu od hrane ili hrane za životinje te će se tako povećati učinkovitost sustava sigurnost hrane i hrane za životinje.

2.1.4. Uspostava sustava certifikacijskih tijela

MPRRR je nadležno tijelo za registraciju oznaka i zaštitu naziva poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda oznakom izvornosti, oznakom zemljopisnog podrijetla ili oznaka tradicionalnog ugleda. MPRRR ovlašćuje pravne osobe (certifikacijska tijela) za provođenje utvrđivanja sukladnosti registriranih proizvoda sa specifikacijom proizvoda. Od 31. svibnja 2011. godine certifikacijska tijela će morati biti akreditirana u skladu s hrvatskom normom „Opći zahtjevi za ustanove koje provode potvrđivanje proizvoda“ – HRN EN 45011.

Trenutno u Republici Hrvatskoj imamo samo jedno ovlašteno certifikacijsko tijelo, a koje je u postupku akreditacije. Slijedom navedenog proizlazi da u RH nema niti jednog akreditiranog certifikacijskog tijela što dovodi u pitanje održivost sustava registracije i zaštite. Obzirom da zakonski propisi definiraju 21 kategoriju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda potrebno je imati više ovlaštenih akreditiranih certifikacijskih tijela.

Slijedom navedenog, MPRRR će u sljedećem trogodišnjem razdoblju sufinancirati akreditaciju certifikacijskih tijela, proširenje područja akreditacije, održavanje akreditacije, pripreme za akreditaciju kao i edukaciju te nabavu normi, a u cilju ovlašćivanja potrebnog broja akreditiranih certifikacijskih tijela kako bi se osigurao učinkovit sustav provjere sukladnosti sa specifikacijom, a time doprinijelo i zaštiti ekonomskih interesa potrošača.

Pokazatelji rezultata:

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)
2.1.1. Unapređenje HR RASFF sustava	2.1.1.1. Povećanje broja educiranih osoba koje sudjeluju u HR RASFF sustavu	Povećanjem broja educiranih osoba koje sudjeluju u HR RASFF sustavu će se propisno i kvalitetno poduzimati potrebne aktivnosti i mjere u svrhu zaštite zdravlja ljudi	Broj	0	MPRRR	200	400	600
	2.1.1.2. Povećanje broja nabavljene informatičke opreme (laptopi s Internet vezom i mobiteli)	Povećanjem broja informatičke opreme omogućiti će se brza i pravovremena razmjena informacija i podataka te pravovremeno poduzimanje aktivnosti i mjera u svrhu zaštite zdravlja ljudi	Broj	0	MPRRR	5	10	15
2.1.2. Uspostava sustava službenih i referentnih laboratorija za hranu i hranu za životinje	2.1.2.1. Izrađena analiza postojećeg stanja laboratorija za hranu i hranu za životinje	U svrhu utvrđivanja potrebnog broja službenih i referentnih laboratorija za službene kontrole hrane i hrane za životinje potrebno je izraditi analizu postojećeg stanja laboratorija			MPRRR	Početak izrade analize postojećeg stanja laboratorija za hranu i hranu za životinje	Izrađena analiza postojećeg stanja laboratorija za hranu i hranu za životinje	

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)
2.1..2. Uspostava sustava službenih i referentnih laboratorija za hranu i hranu za životinje	2.1.2.2. Povećanje broja sufinanciranja opremanja laboratorija za hranu i hranu za životinje sukladno normi HRN EN ISO/IEC 17025	Adekvatnim opremanjem laboratorija za hranu i hranu za životinje isti mogu biti akreditirani sukladno normi HRN EN ISO/IEC 17025	Broj	0	MPRRR	5	10	15
	2.1.2.3. Povećanje broja sufinanciranja akreditacija laboratorija za hranu i hranu za životinje sukladno normi HRN EN ISO/IEC 17025	Dobivanjem akreditacije sukladno normi HRN EN ISO/IEC 17025 laboratoriji ispunjavaju uvjet da budu ovlašteni kao službeni ili referentni laboratoriji za hranu i hranu za životinje	Broj	0	MPRRR	5	10	15
2.1.3. Komunikacija s javnosti i jačanje svijesti javnosti	2.1.3.1. Broj informiranja javnosti putem publikacija i web stranica	Informiranjem javnosti o rizicima koji potječu od hrane povećati će se svijest javnosti o važnosti sigurnosti hrane te spriječiti pojava bolesti ili širenje bolesti koje potječu hranom	Broj	0	MPRRR	5	10	15
2.1.4. Uspostava sustava certifikacijskih tijela	2.1.4.1. Povećanje broja ovlaštenih akreditiranih certifikacijskih tijela	Dobivanjem akreditacije sukladno normi HRN EN 45011 certifikacijska tijela ispunjavaju uvjete da budu ovlaštena od strane MPRRR za provođenje postupka utvrđivanja sukladnosti sa specifikacijom	Broj	1	MPRRR	3	4	5

Posebni cilj 2.2. Učinkovita organizacija službenih kontrola u području sigurnosti i kakvoće hrane i hrane za životinje, zdravlja i zaštite životinja

Uspostava sustava službenih kontrola u području sigurnosti i kakvoće hrane i hrane za životinje aktivnost je i mjerilo koje se mora ispuniti u cilju zatvaranja pregovora u poglavlju 12.- Sigurnost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor. Službene kontrole moraju se provoditi u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije hrane ili hrane za životinje, te na životinjama i proizvodima životinjskog podrijetla. Kvalitetnim provođenjem službenih kontrola hrane životinjskog podrijetla i hrane za životinje putem educiranih osoba ovlaštenih za provođenje službenih kontrola potrebno je verificirati postupanje sukladno propisima o hrani te hrani za životinje, o zdravlju i dobrobiti životinja, osiguravajući zdravstvenu ispravnost, higijenu i kakvoću hrane i hrane za životinje odnosno sigurnost hrane. Učinkovita organizacija službenih kontrola koja se provodi i u objektima u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla dovodi do unaprjeđenja objekata u poslovanju s hranom, poduzimanjem mjera u cilju otklanjanja nesukladnosti odnosno nedostataka, osiguravajući stavljanje na tržište sigurne hrane te time zaštitu zdravlja ljudi, životinja i interesa potrošača.

Način ostvarivanja:

2.2.1. Unaprjeđenje provođenja službenih kontrola sukladno planu kontrola

Službene kontrole hrane životinjskog podrijetla i hrane za životinje provode službeni veterinari, a zbog nedovoljnog broja službenih veterinarara, provođenje službenih kontrola povjerenost je ovlaštenim veterinarima ovlaštenih veterinarskih organizacija. Ni službeni veterinari, a ni ovlaštene veterinarke nisu odgovarajuće osposobljeni za kvalitetno provođenje službenih kontrola. Stoga je radi unaprjeđenja odnosno kvalitete provođenja službenih kontrola nužno organizirati radionice putem kojih će se osobe ovlaštene za provođenje službenih kontrola educirati za učinkovito provođenje službenih kontrola. Isto tako, da bi službene kontrole bile učinkovite moraju se provoditi redovito, na temelju analize rizika i s odgovarajućom učestalosti, prema planu kontrola te se njima omogućuje pravovremeno utvrđivanje nesukladnosti u objektima u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla i hranom za životinje uz poduzimanje mjera radi otklanjanja nesukladnosti, osiguravajući sigurnost i kakvoću hrane te unaprjeđenje objekata. Službene kontrole provode se i u međunarodnom prometu radi stavljanja na tržište RH zdravstveno ispravne odnosno sigurne hrane.

Pokazatelji rezultata:

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)
2.2.1. Unaprjeđenje provođenja službenih kontrola sukladno planu kontrola	2.2.1.1. Povećanje broja educiranih osoba ovlaštenih za provođenje službenih kontrola hrane životinjskog podrijetla i hrane za životinje	Edukacijom osoba ovlaštenih za provođenje službenih kontrola poboljšat će se učinkovitost/ kvaliteta službenih kontrola hrane životinjskog podrijetla i hrane za životinje	Broj	30	MPRRR	380	580	611
	2.2.1.2. Povećanje broja sukladnih objekata (kategorija 1.)/unaprjeđenja objekata	Povećanjem broja sukladnih objekata (kategorija 1.) u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla osigurava se stavljanje na tržište zdravstveno ispravne hrane odnosno sigurnost hrane te time zaštita zdravlja ljudi i zaštita interesa potrošača	Broj	617	MPRRR	727	764	778
	2.2.1.3. Povećanje postotka utvrđenih/otkrivenih nesukladnih pošiljaka hrane životinjskog podrijetla i hrane za životinje pri uvozu	Povećanjem postotka utvrđenih/otkrivenih nesukladnih pošiljaka hrane životinjskog podrijetla i hrane za životinje pri uvozu osigurava se smanjenje broja zdravstveno neispravne odnosno nesukladne hrane na području RH	%	0,21	MPRRR	0,42	0,50	0,70

Posebni cilj 2.3. Djelotvorna zaštita zdravlja ljudi i životinja, dobrobiti životinja, veterinarska zaštita okoliša

Strategija kojom se učinkovito smanjuje pojava zaraznih bolesti životinja, identična je strategiji Europske unije „prevention is better than cure”, kojom se može doći do zacrtanog cilja. Sprječavanjem pojave zaraznih bolesti, znatno se umanjuje sociološko-ekonomski učinak kojeg suzbijanje zaraznih bolesti može imati na posjednike, te državni proračun. Cilj je staviti veći fokus na preventivne mjere, nadziranje, kontrolu i istraživanje u svrhu smanjenja broja pojave zaraznih bolesti, a na taj način umanjiti negativne učinke do kojih dolazi nakon izbijanja zaraznih bolesti životinja.

Također takva strategija objedinjuje puno više od same kontrole zaraznih bolesti životinja, što više, ona u zdravlju životinja objedinjuje i javno zdravstvo, sigurnost hrane, dobrobit životinja, održivi razvoj i istraživanje.

Prioriteti moraju biti razmotreni na način da se osiguraju sredstva i izvori u područjima od najveće koristi za građane Republike Hrvatske.

Očekivani rezultati ovakve strategije moraju biti mjerljivi, snažni i učinkoviti.

U svrhu zaštite zdravlja životinja, a posebice od pojave opasnih zaraznih i nametničkih bolesti koje su zajedničke ljudima i životinjama – zoonoza, kao i zaraznih bolesti životinja čijom bi pojavom bila prouzročena velika ekonomska šteta, Ministar svake godine na osnovi Zakona o veterinarstvu, donosi Naredbu o mjerama zaštite životinja od zaraznih i nametničkih bolesti i njihovom financiranju u tekućoj godini, kojom se određuje način praćenja, nadziranja i monitoringa određenih bolesti. Usklađivanjem našeg zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije stavili smo sebi u zadatak nove poslove i zadali ciljeve. Osobita pozornost usmjerena je kontroli i iskorjenjivanju zaraznih bolesti i stjecanju statusa stada slobodnih i/ili službeno slobodnih od određenih zaraznih bolesti, a sve u cilju konkurentnosti živih životinja i proizvoda životinjskog podrijetla na tržištu Europske unije. Završetkom procesa registracije svih farmi, te registracije životinja i prometa životinja kroz Jedinostveni registar, omogućeno je uvođenje sustava certificiranja stada s obzirom na zdravstveni status.

Certificiranjem stada znatno će se olakšati sustav kontrole zaraznih bolesti, na način da se u stado određenog zdravstvenog statusa mogu uvesti isključivo životinje iz stada najmanje istovjetnog zdravstvenog statusa čime će biti osiguran zdravstveni nadzor ali će biti smanjeni troškovi kontrole po broju uzoraka koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna

Za dodjelu statusa „slobodno“ ili „službeno slobodno“ od bolesti potrebno je provesti poseban Program kontrole na određenu zaraznu bolest životinja.

U svrhu zaštite zdravlja ljudi, provodi se niz aktivnosti u okviru veterinarskog javnog zdravstva, odnosno veterinarske djelatnosti u obavljanju svih poslova koji izravno ili neizravno utječu na zaštitu zdravlja ljudi odnosno zaštitu javnog zdravlja.

Uspostavljeni su i ažurno se vode upisnici objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla, objekata u poslovanju s nusproizvodima životinjskog podrijetla koji nisu za prehranu ljudi, objekata u poslovanju s hranom za životinje, objekata u poslovanju s veterinarsko-medicinskim proizvodima, koji predstavljaju osnovu za učinkovit sustav službenih kontrola u području sigurnosti hrane i hrane za životinje.

Redovito se izrađuju državni programi monitoringa rezidua i kakvoće mora i živih školjkaša čija provedba osigurava stavljanje na tržište zdravstveno ispravne hrane životinjskog podrijetla.

Izrađen je Nacionalni program unapređenja objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla i objekata u poslovanju s nusproizvodima životinjskog podrijetla koji nisu za prehranu ljudi, koji ima za cilj u konačnici usklađenost svih objekata sa propisanim zahtjevima usklađenim sa standardima EU. Provođenjem Programa omogućuje se subjektima u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla i s nusproizvodima sustavno usklađivanje ne dovodeći u pitanje sigurnost hrane koja se stavlja na tržište.

Postupanje s nusproizvodima životinjskog podrijetla koji nisu za prehranu ljudi po veterinarsko – zdravstvenim načelima i načelima veterinarske zaštite okoliša podrazumijeva prihvatanje, sakupljanje, razvrstavanje prema stupnju rizičnosti (kategorije 1, 2 i 3), privremeno uskladištenje u sabiralištima s uređajima za hlađenje, razudbu uginulih životinja, preradu i spaljivanje prerađenih nusproizvoda životinjskog podrijetla koje sadrže proteine.

Sustav označavanja i registracije životinja i kontrole prometa – premještanja životinja (goveda, svinja, ovaca, koza i konja) usklađen je u potpunosti s pravnom stečevinom EU. Najveći izazov u implementaciji ovog sustava predstavlja veliki broj gospodarstava s malim brojem životinja (preko 70 % od ukupnog broja) koji imaju objektivne poteškoće u ispunjavanju propisanih obveza (visoka starosna dob, nepovoljna obrazovna struktura, niska mjesečna primanja...). Zbog toga je potrebno angažiranje znatnih ljudskih i materijalnih resursa te uspostavljanje učinkovitih mehanizama za uspostavu i održavanje ovako složenih sustava, elektronski vođenih, ažuriranih u realnom vremenu. Pouzdan sustav označavanja i registracije životinja je temeljni preduvjet za učinkovitu provedbu mjera zaštite zdravlja životinja, zaštitu zdravlja ljudi od zoonoza, smanjenje „sivog tržišta“ u prometu životinja te povećanje konkurentnosti hrvatskog stočarstva.

Središnji veterinarski informacijski sustav (SVIS) je objedinjeni sustav upisnika, registara i računalnih programa, čiji su podaci organizirani u strukturiranim bazama podataka, koji se vode u svrhu zaštite zdravlja i dobrobiti životinja i provedbi mjera veterinarskoga javnog zdravstva, a čija je zadaća pružiti učinkovit pristup informacijama i biti potpora pravodobnom donošenju odluka te učinkovitom upravljanju u svim segmentima veterinarske djelatnosti.

Način ostvarivanja postavljenog cilja:

2.3.1 Unapređenje mjera zdravstvene zaštite životinja i dobrobiti životinja

Postojeći nacionalni propisi i dobrobiti životinja usklađeni su s EU propisima, preporukama i standardima i od važnosti su za zdravlje i proizvodnost životinja, a time i sigurnost hrane što uključuje držanje, prijevoz i postupak tijekom klanja. Implementacijom propisa unapređuje se zaštita zdravlja i dobrobiti životinja i smanjuje se mogućnost nekontroliranog trgovanja životinjama (npr. registracija

uzgoja kućnih ljubimaca i trgovina za kućne ljubimce) te pružanja usluga zbrinjavanja životinja (skloništa).

Unaprjeđenje zdravstvenog stanja životinja mora se temeljiti na jasnim prioritetima u odnosu na pojedine zarazne bolesti te njihovo poimanje u Europskoj uniji i svijetu. Neke bolesti koje su prije nekoliko godina imale veliki značaj, te ukazivale na visok rizik za zdravlje životinja i ljudi, danas se smatraju puno manje rizičnima. No isto tako, suočeni smo pojavom „novih“ bolesti s tendencijom brzog širenja zbog posljedice globalnog zatopljenja.

Princip definiranja prioriteta mora se bazirati na procjeni i pažljivoj analizi rizika, te na znanstvenim saznanjima, a konačne odluke trebaju se donijeti u odnosu na bolesti koje mogu imati veliki značaj, bilo u smislu opasnosti za zdravlje ljudi, ili sociološko-ekonomskom učinku kojeg njihova pojava može izazvati.

Uspostavljenja pravna osnova daje jasan okvir za područja kao što su trgovina, uvoz, kontrola bolesti životinja, hranidba životinja i dobrobit životinja, a usklađena je s odgovarajućim EU propisima, međunarodnim preporukama, standardima i vodičima.. Izravna mjera za unaprjeđenje zdravstvene zaštite životinja i kontrole zaraznih i nametničkih bolesti je uvođenje sustava certificiranja stada „slobodno“ ili „službeno slobodno“ od bolesti, pomoću Programa za kontrolu pojedinih zaraznih bolesti životinja.

U RH se od početka 2010. godine počeo provoditi Program certificiranja stada s obzirom na tuberkulozu goveda. Do kraja godine očekuje se određen broj certificiranih stada, a istovrsni programi planiraju se i za druge zarazne bolesti životinja u slijedećem trogodišnjem razdoblju.

U svrhu unaprjeđenja sustava zaštite zdravlja životinja potrebno je uskladiti aktivnosti veterinarskih inspektora i ovlaštenih veterinarskih organizacija kako bi provedba odredbi propisa bila u propisanim rokovima, a izvješćivanje promptno. Osobito je važno organizirati pravodobno uzorkovanje i dostavu uzoraka do laboratorija u svrhu čim ranijeg dobivanja rezultata laboratorijskih pretraga. Potrebno je povezati ovlaštene veterinarske organizacije, veterinarske inspektore i laboratorije kroz SVIS s registrom farmi, tako da je sljedivost uzorka u svakom trenutku osigurana, a kroz takav sustav bi se značajno umanjilo razdoblje informiranja.

2.3.2 Unaprjeđenje sustava prometa veterinarsko medicinskih proizvoda, provedba Državnog plana monitoringa rezidua i Plana praćenja kakvoće mora

Smanjenje nezakonitog prometa veterinarsko medicinskim proizvodima i povećanje broja odobrenja za stavljanje u promet veterinarsko medicinskim proizvodima u propisanom roku

Preuzimanjem propisa EU kojima se regulira područje proizvodnje i prometa veterinarsko-medicinskih proizvoda stvaraju se nove obveze u smislu provođenja postupka i rokova odobravanja veterinarsko medicinskih proizvoda. Usklađivanjem s navedenim propisima povećat će se broj odobrenja za stavljanje u promet veterinarsko medicinskih proizvodima u propisanom roku, a što će pridonijeti smanjenju nezakonitog prometa veterinarsko medicinskim proizvodima.

Državni program monitoringa rezidua svake godine odobrava ministar, a po službenoj dužnosti ga provode veterinarski inspektori, službeni i ovlaštene veterinari. Analiziranjem uzoraka nastoji se otkriti da li se na životinjama koje služe za proizvodnju hrane upotrebljavaju zabranjeni veterinarsko medicinski proizvodi, odnosno koriste li se dopušteni veterinarsko medicinski proizvodi i druge tvari u skladu s propisima, a čime se osigurava da je hrana životinjskog podrijetla koja se stavlja na tržište zdravstveno ispravna.

Na osnovi provedbe Plana praćenja kakvoće mora i školjkaša provodi se razvrstavanje proizvodnih područja za uzgoj i izlov živih školjkaša u mikrobiološke razrede, na osnovi kojih se sastavlja i redovito ažurira popis zona proizvodnih područja s podacima o mikrobiološkom razredu u koji je zona razvrstana, kao i monitoring s obzirom na teške metale i biotoksine čime se osigurava stavljanje na tržište zdravstveno ispravnih školjkaša.

2.3.3 Unaprjeđenje sustava obvezatnog označavanja i registracije životinja te uspostava učinkovite kontrole prometa životinja

Sustav identifikacije i registracije životinja kao i njihova premještanja je temeljni preduvjet za učinkovitu provedbu mjera kontrole zaraznih bolesti životinja te mjera koje se provode u zaštiti zdravlja ljudi, budući da 90% rizika od obolijevanja ljudi prouzročenog hranom potječe od proizvoda životinjskog podrijetla. U tu svrhu, posjednici su dužni osigurati da su njihove životinje označene i registrirane u Jedinstvenom registru domaćih životinja (u daljnjem tekstu: JRDŽ), kao i da je registrirano svako premještanje, klanje, uginuće te time omogućeno praćenje sljedivosti u najkraćem mogućem vremenskom roku.

Za postizanje ovog cilja nadležno tijelo provodi:

Edukacije i savjetovanje posjednika o svim njegovim obvezama koje proizlaze iz propisa o označavanju i registraciji životinja te registraciji njihova premještanja, primarno kroz godišnji Veterinarski pregled gospodarstva;

Kontinuirane mjere usmjerene na pouzdanost baze podataka – JRDŽ, koja mora biti redovito ažurirana i u kojoj će se moći pratiti stvarno stanje nesukladnosti na gospodarstvima i učestalost nepridržavanja propisanih odredbi, a što će omogućiti učinkovito korištenje resursa veterinarske inspekcije u cilju smanjenja rizika od pojave i širenja zaraznih bolesti, smanjenja sive ekonomije u stočarstvu i proizvodnji hrane životinjskog podrijetla te porasta konkurentnosti hrvatskih proizvođača na domaćem i međunarodnom tržištu.

2.3.4 Uspostava organizacije sabirališta i prijevoza uginulih i usmrćenih životinja do objekta za preradu nusproizvoda

Nusproizvodi životinjskog podrijetla koji nisu za prehranu ljudi nastaju u klaonicama, objektima za preradu mesa, riba, jaja, mlijeka, crijeva, hladnjačama, skladištima, valionicama jednodnevnih pilića, tržnicama, prodavaonicama mesa, ribarnicama, ugostiteljstvu i drugim objektima javne prehrane, objektima za uzgoj i držanje životinja, zoološkim vrtovima, lovnom gospodarstvu, lučkim terminalima, graničnim prijelazima, u prijevozu životinja i proizvoda i drugim mjestima u kojima se životinje drže, uzgajaju i proizvodi hrana životinjskog podrijetla.

Prema Nacionalnom programu za unaprjeđenje objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla i objekata u poslovanju s nusproizvodima životinjskog

podrijetla koji nisu za prehranu ljudi, pri čemu se uzima u obzir količina proizvedenih nusproizvoda životinjskog podrijetla, distribucija objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla, kao i distribucija objekata u kojima se uzgajaju i drže životinje, te s obzirom na zemljopisni položaj zemlje, Republika Hrvatska planira uspostaviti dodatna sabirališta za materijale kategorije 1, 2 i 3, od kojih je kapacitet svakoga 50 – 80 tona dnevno, sa strogim režimom temperature. Lokacija za navedena sabirališta za zajedničke potrebe nekoliko županija predviđa se u okviru 100 km od sljedećih gradova: Križevci, Pula, Slavonski Brod, Gospić i Split.

Prijevoz nusproizvoda obavlja se odgovarajućim vozilima koja su upisana u Upisnik registriranih subjekata u poslovanju s nusproizvodima životinjskog podrijetla koji nisu za prehranu ljudi, a popis kojih se nalazi na Web stranicama Ministarstva.

2.3.5 Unaprjeđenje središnjeg veterinarskog informacijskog sustava (SVIS)

Trenutno je u SVIS uključeno i aktivno 14 baza podataka (upisnik cijepjenja pasa, registar farmi, jedinstveni registar domaćih životinja, upisnik odobrenih objekata, upisnik registriranih objekata, registar ovlaštenih veterinarskih organizacija, registar veterinarskih inspektora, službenih veterinaru i ovlaštenih veterinaru, registar prijevoznika životinja, upisnik pratitelja životinja, evidencija potvrda o odobrenju prijevoznih sredstava za životinje, upisnik uzgoja kućnih ljubimaca namijenjenih prodaji, upisnik objekata za privremeni smještaj kućnih ljubimaca, upisnik zooloških vrtova i upisnik skloništa za životinje). Cilj je u iduće 3 godine izraditi dodatnih 15 baza podataka što u konačnici čini ukupno 29 baza podataka iz područja veterinarstva, veterinarskog javnog zdravstva i dobrobiti životinja.

Realizacija programa SVIS-a doprinijet će ostvarenju ciljeva kao što su zaštita zdravlja i dobrobiti životinja i provedba mjera veterinarskog javnog zdravstva i to kroz pružanje brzog pristupa informacijama vezanih uz upisnike, registre i računalne programe u veterinarstvu.

Realizacija programa SVIS-a nužan je preduvjet za ostvarenje svih ciljeva u svrhu zaštite zdravlja i dobrobiti životinja i provedba mjera veterinarskog javnog zdravstva i to kroz pružanje brzog pristupa informacija vezanih uz upisnike, registre i računalne programe u veterinarstvu.

Brz i kvalitetan pristup pouzdanim informacijama iz područja veterinarstva te interakcija među brojnim bazama podataka omogućit će donošenje brzih i efikasnih odluka važnih za očuvanja zdravlja životinja i ljudi.

Također cilj je da SVIS omogući povezivanje svojih baza, upisnika i izvješća s domaćim (npr. LPIS, VetLab, Katastar, registar stanovništva..) i međunarodnim informacijskim sustavima (npr. OIE-WAHIS, EU-ADNS, EMEA, EU-BTNET) vezanim za područje veterinarstva.

Pokazatelji rezultata:

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)
2.3.1 Unaprjeđenje mjera zdravstvene zaštite životinja i dobrobiti životinja	2.3.1.1 Povećanje broja certificiranih „službeno slobodnih“ stada u odnosu na ukupan broj stada (60000)	Provođenjem Programa certificiranja stada u odnosu na određenu zaraznu bolest očekuje se povećanje broja „službeno slobodnih“ stada, čime se smanjuje mogućnost prijenosa zaraze između stada, te se time smanjuje i broj slučajeva zar. bolesti, kao i broj izlučenih životinja	%	0	MPRRR	20	40	60
	2.3.1.2 Povećanje broja subjekata koji drže životinje i postupaju s njima sukladno propisima o dobrobiti u odnosu na ukupan broj subjekata koji drže životinje životinja (120000)	Točan pokazatelj željene prevalencije (EU standard za priznavanje statusa zemlje slobodne od bolesti) može se iznijeti samo u slučaju određene zarazne bolesti, npr. tuberkuloze goveda gdje je	%	40	MPRRR	60	70	80
	2.3.1.3 Smanjenje broja slučajeva bolesti i životinja izlučenih iz uzgoja		broj	2.161	MPRRR	1.500	1.000	500

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)
		očekivana prevalencija ispod 0,2% ,tj. 99,8% stada službeno slobodnih od tuberkuloze						
2.3.2 Unaprjeđenje sustava prometa veterinarsko medicinskih proizvoda, provedba Državnog plana monitoringa rezidua i Plana praćenja kakvoće mora	2.3.2.1 Smanjenje udjela nezakonitog prometa veterinarsko medicinskih proizvodima (VMP) i povećanje broja odobrenja za stavljanje u promet veterinarsko medicinskih proizvoda u propisanom roku	Provođenjem godišnjeg Državnog plana monitoringa rezidua sustavno se prati nazočnost štetnih tvari. Kontrolom i nadzorom inspeksijskih tijela kako pri uvozu, tako i u distribuciji VMP smanjit će se njihova	%	25	MPRRR	22	18	12
	2.3.2.2 Smanjenje broja uzoraka s utvrđenim reziduama	nekontrolirana uporaba osobito od strane nestručnih osoba	Broj pozitivnih uzoraka	120	MPRRR	100	80	70

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)
	2.3.2.3. Povećanje broja proizvodnih područja za uzgoj i izlov živih školjkaša obuhvaćenih Planom praćenja kakvoće mora i školjkaša Ciljani broj proizvodnih područja je 58.	Provođenjem godišnjeg Plana praćenja kakvoće mora i školjkaša sustavno se prati razina onečišćenja u proizvodnim područjima kao i nazočnost biotoksina i teških metala	Broj	19	MPRRR	35	42	50
2.3.3 Unaprjeđenje sustava obvezatnog označavanja životinja te uspostava učinkovite kontrole prometa životinja	2.3.3.1 Smanjenje postotka pogrešaka u registraciji prometa goveda	Uspostavom baza podataka – Jedinstvenih registara domaćih životinja, učinkovito se prati promet životinja što je osobito bitno za praćenje pojave bolesti i kontrolu trgovine životinjama.	%	5%	MPRRR	2%	1%	0,5%
	2.3.3.2 Smanjenje postotka nesukladnih gospodarstava u prometu goveda		%	35%	MPRRR	15%	10%	5%
	2.3.3.3 Povećanje postotka gospodarstava koje se pridržavaju propisa o označavanju i		%	40%	MPRRR	60%	80%	95%

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)
	registraciji (goveda, svinje, ovce i koze)							
2.3.4 Uspostava organizacije sabirališta i prijevoza uginulih i usmrćenih životinja do objekta za preradu nusproizvoda	2.3.4.1 Povećanje količine prikupljenih i prerađenih nusproizvoda	Uspostavom sabirališta i registracijom prijevoznika pokrit će se područje cijele R. Hrvatske što će pridonijeti sprječavanju širenja bolesti	tona	2.200 t	MPRRR	2.500	2.800	3.000
	2.3.4.2 Povećanje broja odobrenih sabirališta		Broj	3	MPRRR	4	5	7
2.3.5 Unaprjeđenje središnjeg veterinarskog informacijskog sustava (SVIS)	2.3.5.1 Unaprjeđenje postojećih i uspostava preostalih propisanih računalnih programa i baza podataka	Potpunom uspostavom SVIS –a tj. svih 29 upisnika, registara i računalnih programa omogućit će ostvarenje ciljeva	Broj	14	MPRRR	19	25	29

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)
	2.3.5.2 Povećanje broja računalnih programa do potpune integracije svih (29) relevantnih računalnih programa u SVIS.	kao što su zaštita zdravlja i dobrobiti životinja i provedba mjera veterinarskog javnog zdravstva i to kroz pružanje brzog pristupa informacijama. Brz pristup informacijama omogućit će donošenje brzih i efikasnih odluka	Broj integriranih baza	3	MPRRR	10	20	29

Posebni cilj 2.4. Učinkovita zdravstvena zaštita bilja

Da bi se spriječilo propadanje poljoprivrednih usjeva i prinosa te zajamčila sigurnost trajne opskrbe stanovništva zdravom hranom biljnog podrijetla visoke kakvoće, RH kao i druge zemlje planira i provodi nacionalnu politiku biljnog zdravstva s ciljem zdravstvene zaštite bilja od štetnih organizama bilja (ŠO).

Jedan od najučestalijih i još uvijek neizbježnih načina provedbe zdravstvene zaštite bilja od ŠO jest uporaba sredstava za zaštitu bilja (SZB). Međutim, uz pozitivne učinke primjene, SZB od kojih mnoga spadaju u opasne kemikalije, ako se ne vodi briga o pravilnoj primjeni, mogu imati i nepovoljne učinke na proizvodnju bilja, a njihova uporaba može negativno utjecati na zdravlje ljudi i životinja te na okoliš. Stoga u provedbi zdravstvene zaštite bilja RH treba pronaći pravi „balans“, tj. primjena SZB radi unaprjeđenja poljoprivredne proizvodnje i time povećanja uroda, mora se provoditi na pravilan i najracionalniji način da se ne bi narušila temeljna načela da su zdravlje ljudi, zaštita voda, zemljišta, šuma, biljnog i životinjskog svijeta i drugi dijelovi prirode od posebnog interesa za RH i imaju njezinu osobitu zaštitu.

Ostvarenje ovog cilja u nadležnosti je nacionalne službe za biljno zdravstvo u okviru MPRRR, kao glavnog nositelja i koordinatora aktivnosti, a dijelom i MZSS i MRRŠVG. Dio aktivnosti delegiran je drugim institucijama u RH, čija zadaća je pružanje znanstvene i stručne potpore MPRRR-u iz područja biljnog zdravstva (Hrvatski centar za poljoprivredu, hranu i selo - HCPHS, Hrvatski šumarski institut - HŠI, Zavod za sjemenarstvo i rasadničarstvo – ZSR, Hrvatski zavod za javno zdravstvo – HZJZ, Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada – IMI, Hrvatska agencija za hranu – HAH).

Primarni cilj biljnog zdravstva jest zdravstvena zaštita bilja, biljnih proizvoda i drugih nadziranih predmeta od štetnih organizama bilja, sprječavanje unošenja u RH i širenja štetnih organizama bilja, utvrđivanje prisutnosti i određivanje vrsta štetnih organizama, omogućavanje optimalne proizvodnje i trgovine biljem, pravilna primjena SZB, zaštita okoliša od posljedica djelovanja štetnih organizama bilja, uvođenje biološke zaštite bilja i usmjeravanje razvoja zdravstvene zaštite bilja, omogućavanje izobrazbe i podizanja svijesti stanovništva o važnosti pravilne zdravstvene zaštite bilja.

Unaprjeđenje zdravstvene zaštite bilja u predviđenom strateškom razdoblju ostvarit će se nastavkom aktivnosti započetih prijašnjih godina, uz napomenu da aktivnosti nisu na istom stupnju razvijenosti, jer su započete u različito vrijeme, a razlikuju se i po složenosti poslova, postojećoj infrastrukturi, dostupnim financijskim sredstvima i ljudskim potencijalima potrebnim za njihovo dovršenje. Ostvarenje posebnog cilja planira se putem:

1. dovršenja uspostave sustava Fitosanitarnog upisnika i biljnih putovnica,
2. unaprjeđenjem postupaka registracije SZB i re-registracije SZB,
3. unaprjeđenjem nacionalnih programa iz područja biljnog zdravstva,

Način ostvarivanja postavljenog cilja:

2.4.1. Dovođenje uspostave sustava Fitosanitarnog upisnika i biljnih putovnica

Do 2011. godine glavne aktivnosti usmjerit će se na dovršenje upisa u Fitosanitarni upisnik proizvođača, uvoznika i distributera određenog bilja (obveznici), koji je započeo u fazama krajem 2008. godine (po kategorijama bilja, počevši od upisa obveznika koji proizvode kategorije od najveće gospodarske važnosti /sadni materijal voća i vinove loze/). Prije i tijekom upisa MPRRR je organiziralo radionice za sve kategorije obveznika, a kontinuirano za svaku vegetacijsku sezonu izrađuje upute, u cilju detaljnog informiranja obveznika o svim propisanim obvezama koje ih očekuju i naputcima kako ih pravilno ispuniti. Također, tijekom samog upisa djelatnici MPRRR pomažu obveznicima u ispunjavanju svih potrebnih obrazaca za upis usmenim ili e-mail uputama što oduzima najviše vremena. U travnju 2010. godine upisano je preko 600 obveznika, s time da se planira do kraja godine 2010. godine dovršiti upis, prema procjeni još oko 300 obveznika koji proizvode kategorije bilja predviđene za kraj upisa.

Nastavno s upisivanjem u upisnik, provodi se i izdavanje rješenja - ovlaštenja obveznicima upisanim u Fito-upisnik, kojima ih se ovlašćuje da sami mogu izdavati biljne putovnice (BP) nakon obavljenog fitosanitarnog nadzora, i to istim slijedom za kategorije bilja kojim se vršio upis u Fito-upisnik. U travnju 2010. godine ovlaštenje za izdavanje BP dobila je oko polovica obveznika upisanih u Fito-upisnik.

Uz spomenuto, svake godine obveznici prijavljuju planiranu godišnju proizvodnju, na temelju koje se provodi fitosanitarni nadzor.

Otegotna okolnost je što ne postoji izgrađen informacijsko-komunikacijski sustav za fitosanitarno područje (nacionalnu službu za biljno zdravstvo), pa se sav posao zaprimanja zahtjeva za upis u upisnik, za izdavanje BP i godišnje prijave proizvodnje, te vođenja evidencija, razmjena informacija i komunikacija s obveznicima temelji na telefonskoj i e-mail komunikaciji, na postojećim Excel i Access bazama podataka koje ne mogu podržavati sve potrebne podatke i svojim tehničkim performansama nisu dostatne za ubrzanje postupka i učinkovit rad. Taj posao odrađuje dvoje djelatnika, uz posao izrade nacrtu propisa i sve druge tekuće obveze, pa je potrebno unaprijediti ICT infrastrukturu želi li se doći do učinkovitih rezultata.

Dovođenje spomenutih sustava preduvjet je da nadležne inspekcije i stručnjaci ovlaštenih institucija mogu na učinkovit način provoditi fitosanitarni nadzor sukladno novim propisima usklađenim s EU zahtjevima. Fitosanitarni nadzor sastoji se od provjere dostavljenih prijava godišnje proizvodnje, tj. dokumentacije, provjere identiteta i provjere zdravstvenog stanja bilja na „polju“ tijekom vegetacije/proizvodnog ciklusa i skladištenja, s namjerom da se utvrdi udovoljava li zdravstveno stanje bilja propisanim fitosanitarnim standardima, s krajnjim ciljem da obveznici na tržište plasiraju zdrav reprodukcijски biljni materijal, što je preduvjet za proizvodnju planiranih količina zdravog bilja i biljnih proizvoda visoke kakvoće namijenjenog potrošačima na domaćem i stranim tržištima(voće, povrće...).

2. 4.2. Unaprjeđenje postupaka registracije i re-registracije SZB

Jedan od još uvijek neizbježnih načina provedbe zdravstvene zaštite bilja i biljnih proizvoda od štetnih organizama i unaprjeđenja poljoprivredne proizvodnje jest uporaba sredstava za zaštitu bilja (SZB). Uz pozitivne učinke, SZB od kojih mnoga

spadaju u opasne kemikalije, ako se ne primjenjuju na pravilan i propisan način, mogu imati čak nepovoljne učinke na prinose, a njihova nepravilna uporaba može negativno utjecati i na zdravlje ljudi i životinja te na okoliš.

Samo oni postupci kojima se omogućuje primjena pouzdanih i znanstveno utemeljenih kriterija za primjenu SZB, propisanih na jasan i konzistentan način i koji su sukladni jedinstveno prihvaćenim načelima registracije i re-registracije SZB u svim državama članicama EU, mogu osigurati domaćim proizvođačima uvjete za proizvodnju zdrave hrane visoke kakvoće, i jedino takvom mogu konkurirati na domaćem i ostalim tržištima.

Na temelju usklađenih nacionalnih propisa registracije SZB i usvojenog programa re-registracije SZB (baziranog na kalendaru re-registracije SZB u državama EU) i slijedom započetih aktivnosti, u trogodišnjem strategijskom razdoblju plan je dostići i uskladiti se s EU kalendarom re-registracije SZB.

U ovom trenutku u postupku re-registracije je 125 SZB i 40tak SZB u postupku registracije za koja su tvrtke po prvi put podnijele zahtjev za registracijom.

Na temelju pristiglih zahtjeva za re-registraciju SZB do travnja 2010. godine, procjena je da će od cca ukupno 800 registriranih SZB prema „starim“ propisima do 2007. godine, po završetku re-registracije tih SZB na tržištu ostati oko 300 SZB.

Zakonski rok postupka registracije/re-registracije jednog SZB je jedna godina. Međutim, obveza RH je dostići EU kalendar/program re-registracije pa mora ubrzati postojeće aktivnosti. To se planira ostvariti izgradnjom ICT infrastrukture i jačanjem administrativnih kapaciteta.

Idejni projekt za informacijski sustav nacionalne službe za biljno zdravstvo je napravljen u 2008. godini, a sama izgradnja i implementacija treba početi sredinom 2010. godine.

Uz to popuniti će se upražnjena radna mjesta u Fitosanitarnom sektoru, nastala odlaskom službenika iz MPRRR, ili na porodiljini dopust. Zbog recesije, nije do daljnjeg moguće popuniti preostala nepopunjena sistematizirana radna mjesta, Sredstva za izgradnju ICT osigurana su najvećim dijelom iz zajma Svjetske banke, a manjim dijelom u drugim stavkama Proračuna MPRRR. U okviru projekta EU IPA 2007 „Daljnje jačanje kapaciteta u području sredstava za zaštitu bilja i ostataka pesticida“ osigurana je konzultantska pomoć za poslove registracije re-registracije SZB do lipnja 2011. godine, međutim uz preduvjet da se popune upražnjena radna mjesta, i da konzultanti mogu u razdoblju projekta prenijeti na postojeće i naročito ove djelatnike znanja neophodna za registraciju.

2.4.3. Unaprjeđenje nacionalnih programa iz područja biljnog zdravstva

Godišnji programi nadzora štetnih organizama bilja

Sukladno preuzetim propisima (EU uredbe, direktive i odluke), jedna od obveza nacionalne službe za biljno zdravstvo je uspostaviti posebni nadzor ŠO bilja koji svojom pojavom mogu ili bi mogli prouzročiti velike gospodarske štete na poljoprivrednim prinosima ili urodima bilja. Posebni nadzor je sustavno prikupljanje i čuvanje podataka o prisutnosti/odsutnosti ŠO bilja (prije svega karantenskih ŠO) na području država članica EU. RH je prve programe nadzora započela 2001. godine. Nadzor uključuje inspekcijske preglede, praćenje zdravstvenog stanja bilja i sustavno istraživanje nad zaraženim, ugroženim i nezaraženim područjima.

Svake godine ministar MPRRR na prijedlog čelnika nacionalne službe za biljno zdravlje donosi godišnje programe posebnih nadzora, kojim se određuju koji će se ŠO pratiti u tekućoj vegetacijskoj sezoni, nositelji i provoditelji programa te potrebna financijska sredstva. Broj ŠO koji će se pratiti određene godine zavisi od broja EU direktiva i odluka za pojedine ŠO, koje je obvezno pratiti, a određeni broj odnosi se na ŠO koji su od gospodarskog značaja za RH.

Dobiveni podaci predstavljaju osnovu za izradu službenih izvješća o stanju i statusu štetnih organizama bilja na području RH. Spomenuti podaci posebice su važni za znanstvenu procjenu rizika od pojave i širenja određenih štetnih organizama bilja i na temelju procjene, za donošenje fitosanitarnih mjera i preporuka o načinima suzbijanja štetnih organizama na području RH. U 2009. godini bilo je 16 programa praćenja ŠO, a prema usvojenom programu u 2010.g. u tijeku je provedba 20 programa, s time da se u okviru pojedinog programa može pratiti jedan ili više ŠO bilja. Iznosi koji se planiraju iz Proračuna, variraju iz godine u godinu, kao i provoditelji programa, zavisno od broja programa i vrsta ŠO koji se prate određene godine (ŠO u poljoprivredi i šumarstvu).

Programi post-registracijske kontrole SZB

U cilju nadzora primjene SZB provode se godišnji programi post-registracijske kontrole SZB i nacionalni monitoring ostataka pesticida u hrani u i na proizvodima biljnog podrijetla. Ti programi predstavljaju jedan segment službenih kontrola u području sigurnosti hrane, s ciljem zaštite zdravlja ljudi i okoliša. Programi post-registracijske kontrole provode se od 2007. godine, a nakon usklađivanja propisa RH s EU zahtjevima.

U okviru programa post-registracijske kontrole provjera se ispravnost registriranih SZB na osnovi odabranih aktivnih tvari s ciljem provjere jesu li njihova fizikalno kemijska svojstva sukladna s dobivenim rješenjem o registraciji. Program post-registracijske kontrole u različitim godinama obuhvaća druge aktivne tvari. U zadnje tri godine praćenja, provjerom je ustanovljeno da jedan do dva SZB (generički pripravci) ne udovoljavaju podacima koje su tvrtke podnijele prilikom registracije.

Uz provjeru ispravnosti sredstava cilj postregistracijske kontrole je upozoriti vlasnike rješenja o registraciji ili njihove zakonske zastupnike u RH o uočenim nepravilnostima i ukloniti neispravna sredstva za zaštitu bilja iz prometa, a prema potrebi ukinuti registracije neispravnim sredstvima, što znači da se takva SZB povlače s tržišta, ukidaju im se rješenja o registraciji i nemaju dozvolu za promet i primjenu na području RH.

Nacionalni program praćenja (monitoringa) ostataka pesticida

Nacionalni program praćenja (monitoring) ostataka pesticida u i na proizvodima biljnog podrijetla je također dio službenih kontrola (prema odredbama preuzetih iz EU legislative) koji se vodi s ciljem osiguranja zdrave hrane, u ovom slučaju biljnog podrijetla. Provode je u suradnji MPRRR, MZSS i HZJZ. Od 2007. godine provodi se u skladu s propisima EU.

Cilj programa je ustanoviti koncentraciju pesticida u hrani biljnog podrijetla i provjeravati odgovaraju li propisanim maksimalnim razinama ostataka pesticida (MDK). Na taj način se dobivaju informacije prelaze li ostaci pesticida propisane MDK odnosno predstavljaju li zdravstveni rizik za ljude koji konzumiraju hranu koja sadrži tu razinu ostataka pesticida. Ovim programima su svake godine obuhvaćene različite vrste proizvoda biljnog podrijetla prema Uredbi Europskog parlamenta i Vijeća koja

se donose za svaku pojedinu godinu, a uz to se odabire i grupa proizvoda koja je specifična za nacionalne prehrambene navike. Spomenuti monitoring je kako je spomenuto jedan od segmenata službenih kontrola u području sigurnosti hrane, temeljem kojeg nadležne inspekcije, tamo gdje je potrebno poduzimaju daljnje mjere u cilju zaštite zdravlja stanovništva.

U cilju unaprjeđenja rada nacionalne službe za biljno zdravstvo, u 2008. godini započeta je izgradnja informacijskog sustava službe. Prvo je izrađen idejni projekt, pokrenut je natječajni postupak odabira izvođača.

Ove, 2010. godine odabrana je tvrtka izvođač i nakon potpisivanja ugovora, 14. svibnja, o.g. počele su aktivnosti razvoja i informacijskog sustava za fitosanitarno područje, kao jednog dijela cjelovitog ICT sustava MPRRR, namijenjenog unutarnjim i vanjskim korisnicima, uključujući zainteresiranu javnost. Planiraju se izgraditi potrebne baze podataka potrebne za učinkovitu izgradnju i uporabu svih potrebnih upisnika i evidencija, zatim ostale SW aplikacije i komunikacijska mreža

Sredstva za izgradnju ICT osigurana su najvećim dijelom iz zajma Svjetske banke, a manjim dijelom u stavci Proračuna MPRRR (K401127 Središnji fitosanitarni informacijski sustav).

Uz postojeće tekuće poslove, godinu dana prije ulaska u EU stvorit će se i dodatne obveze u pogledu sudjelovanja na tehničkim sastancima i povjerenstvima iz područja biljnog zdravstva, zatim obveze dostavljanja informacija u Europsku komisiju, stoga će se u sljedećem trogodišnjem razdoblju nastaviti i s jačanjem potrebnih ljudskih potencijala.

Samo trajnim osposobljavanjem djelatnika hrvatske nacionalne službe za biljno zdravstvo, oni će se moći ravnopravno uključiti u rad stručnih tijela Europske komisije iz predmetnog područja, te svojim znanjem i iskustvom suodlučivati s ostalim predstavnicima država članica u donošenju fitosanitarnih standarda, mjera i propisa.

Od 2003. godine do danas službenici MPRRR kontinuirano su aplicirali za projekte EU, iz kojih im je odobrena konzultantska pomoć, a iz nekih i potrebna oprema (CARDS 2001, CARDS 2002, CARDS 2003, CARDS 2004). U ožujku 2010 godine započeo je projekt IPA 2007 u okviru kojeg će se dobivati konzultantska pomoć za područje registracije SZB i ostatke pesticida.

I u području biljne karantene vezane uz nadzor ŠO dosad su također za edukaciju djelatnika iskorišteni projekti EU CARDS 2001 i 2003 te velik broj kratkoročnih TAIEX projekata, a u tijeku je ugovaranje nove pomoći u 2010. godini i za prvu polovicu 2011. godine, tako da se i u sljedećem strategijskom razdoblju za edukaciju djelatnika koristiti projekti EU. Međutim za popunjavanje upražnjenih radnih mjesta potrebna su proračunska sredstva.

Pokazatelji rezultata:

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedini ca	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)
<p>2.4.1. Dovršenje uspostave sustava Fitosanitarnog upisnika i biljnih putovnica</p>	2.4.1.1. Povećanje broja obveznika upisanih u Fito-upisnik	Dovršenjem upisa u Fito-upisnik, izdavanja ovlaštenja obveznicima da nakon obavljenog fitosanitarnog nadzora od strane službenog tijela, mogu sami izdavati(BP) za određene vrste bilja (reprodukcijski materijal poljoprivrednog i šumskog bilja)	%	Upisani u Fito-upisnik 65%	MPRRR	Fito-upisnik 95%	Fito-upisnik – 100%	Fito-upisnik -
	2.4.1.2. Povećanje broja izdanih ovlaštenja obveznicima za izdavanje biljnih putovnica (BP)	Napomena: *svi obveznici upisani u Fito-upisnik ne moraju izdavati biljne putovnice za reprodukcijski biljni materijal; propisima je propisano za koje bilje je obveza izdavanja BP	%	Izdano ovlaštenja za BP 50%	MPRRR	Ovlaštenja za BP 75%	Ovlaštenja za BP 100%	Ovlaštenja za BP -

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedini ca	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)
<p align="center">2. 4.2. Unaprjeđenje postupaka registracije i re-registracije SZB</p>	<p>2.4.2.1. Povećanje broja sredstava za zaštitu bilja (SZB) registriranih i re-registriranih prema „jedinstvenim načelima za ocjenu i registraciju SZB“ koja vrijede na području EU. Procjena je da će nakon provedene re-registracije + nova SZB, prvi put registrirana na tržištu HR, ostati na tržištu cca 350 SZB</p>	<p>Stavljanje na tržište RH samo onih pripravaka SZB bilja koja su registrirana i re-registrirana po prema istim principima i visokim standardima koja vrijede na području EU, hrvatskim poljoprivrednim proizvođačima stvorit će se preduvjeti da mogu ravnopravno konkurirati svojim proizvodima na domaćem tržištu, a i plasirati svoju robu (bilje i biljne proizvode) na zahtjevno tržište EU, čiji potrošači vode brigu o zdravstvenoj ispravnosti i kakvoći prehrambenih proizvoda</p>	broj	5	MPRRR	50	150	350

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedini ca	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)
2.4.3. Unaprjeđenje nacionalnih programa iz područja biljnog zdravstva	2.4.3.1. Potpuna harmonizacija Programa posebnih nadzora štetnih organizama bilja (ŠO) s fitosanitarnim standardima EU	Provedba navedenih programa u skladu s standardima propisanim u EU stvorit će (na temelju stvarnih podataka prikupljenih „s terena“) mogućnost propisivanja najučinkovitijih fitosanitarnih mjera (u cilju zaštite bilja od štetnih organizama bilja), a u slučaju post-reg kontrole SZB i monitoringa ostataka pesticida omogućit će efikasnije službene kontrole od strane nadležnih inspekcija	%	50	MPRRR HCPHS- ZZB, HŠI	70	90	100
	2.4.3.2. Potpuna harmonizacija Programa post-registracijske kontrole SZB sa EU standardima (obuhvaća sve potrebne parametre ispitivanja fizikalno-kemijskih svojstava SZB (sadržaj aktivne tvari, nečistoću,))		%	80	MPRRR HCPHS- ZZB	80	90	100
	2.4.3.3. Povećanje broja aktivnih tvari i uzoraka proizvoda biljnog podrijetla u nacionalnim monitorinzima ostataka pesticida u i na proizvodima biljnog podrijetla, sukladno zahtjevima predmetne Uredbe EU (Napomena: Dosizanje vrijednosti 100% uvjetovano je nabavkom dodatne lab. opreme u HZJZ, za što se sredstva ne planiraju u proračunu MPRRR. Ulaskom RH u EU, nacionalni monitoring postati će dio EU programa monitoringa, što znači planiranje dodatne opreme da bi se ispunili standardi EU, o čem druga nadležna tijela moraju voditi brigu prilikom planiranja proračuna.		%	30	MPRRR MZSS HZJZ	30	50	80

Opći cilj 2. Zaštita zdravlja ljudi, životinja i bilja te zaštita interesa potrošača

Pokazatelji učinka:

Posebni cilj	Pokazatelj učinka (outcome)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)
2.1. Unapređenje sustava sigurnosti i kakvoće hrane i hrane za životinje	Učinkovita organizacija sustava službenih kontrola hrane i hrane za životinje i transparentnost u odnosu na potrošače	Uspostava HR RASFF sustava, sustava službenih i referentnih laboratorija za hranu i hranu za životinje te sustava certifikacijskih tijela značajno doprinosi unapređenju organizacije sustava službenih kontrola hrane i hrane za životinje a time i unapređenju sustava sigurnosti i kakvoće hrane i hrane za životinje u cjelini.					Potpuna uspostava HR RASFF sustava	Uspostava sustava službenih i referentnih laboratorija za hranu i hranu za životinje; Uspostava sustava certifikacijskih tijela
2.2. Učinkovita organizacija službenih kontrola u području sigurnosti i kakvoće hrane i hrane za životinje, zdravlja i zaštite životinja	Povećanje sigurnosti i kakvoće hrane životinjskog podrijetla i hrane za životinje koja se stavlja na tržište RH	U prvoj godini započeta će se sa uspostavom baze podataka koja će objediniti utvrđene slučajeve zdravstveno neispravne odnosno nesukladne hrane životinjskog podrijetla na području RH	%	0				

Posebni cilj	Pokazatelj učinka (outcome)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)
2.3. Djelotvorna zaštita zdravlja i dobrobiti životinja	Smanjenje broja slučajeva pojave bolesti životinja i smanjenje rizika oboljenja ljudi od zoonoza	Provedbom mjera zdravstvene zaštite životinja i veterinarskog javnog zdravstva, a za koje je temeljni preduvjet uspostava učinkovitog sustava označavanja i registracije životinja te SVIS-a smanjit će se rizik od pojave i širenja zaraznih bolesti životinja i ljudi	INDEKS	100	MPRRR	90	80	75
2.4. Učinkovita zdravstvena zaštita bilja	Povećanje kakvoće hrane biljnog podrijetla, i životinjske hrane koja se stavlja na tržište RH, EU i ostala tržišta	Realizacija navedenog ostvarit će se izgradnjom i uspostavom ICT sustava Fitosanitarnog sektora, daljnjim usavršavanjem zaposlenika i sukladno mogućnostima popunjavanjem ključnog potrebnog broja zaposlenika	%	50	MPRRR MZSS HCPHS- ZZB HZJZ	70	80	90

Opći cilj 3. Poboljšanje uvjeta života na ruralnom prostoru

Sukladno trendovima Zajedničke poljoprivredne politike u Europskoj uniji u kojoj ruralni razvoj zauzima sve značajnije mjesto, ovo postaje sve naglašenije područje u oblikovanju poljoprivredne politike RH. Kao bitna sastavnica europskog modela poljoprivrede, svrha je politike ruralnog razvitka oblikovati dosljedan i trajan okvir koji će zajamčiti budućnost ruralnom prostoru te stimulirati održivost i zapošljavanje. Cilj mjera ruralnog razvitka je smanjenje razlika u gospodarskom razvitku i životnim uvjetima u odnosu na ostala područja, kreiranje snažnog poljoprivrednog sektora, povećanje konkurentnosti ruralnog područja, očuvanje okoliša i prirodnih resursa te očuvanje i napredak seoskih područja i ruralnih vrijednosti.

Svrha ruralnog razvitka je poboljšanje kvalitete života u onim ruralnim područjima gdje su ti uvjeti znatno niži od prosjeka. Ovo se odnosi na mogućnost zapošljavanja, razinu dohotka, javne usluge i infrastrukturu. Poljoprivreda daje velike mogućnosti za zapošljavanje u tim područjima, ali ima i ruralnih područja gdje većina nije zaposlena u poljoprivrednom sektoru. Stoga se uspješna politika ruralnog razvoja ne veže isključivo uz poljoprivrednu djelatnost već, osim poljoprivrede, obuhvaća i šumarstvo, okoliš, diversifikaciju ruralnog gospodarstva, kvalitetu ruralnog života, inovacije u poljoprivredi, nove načine upotrebe poljoprivrednih proizvoda, zaštitu okoliša u seoskim sredinama i stvaranje novih radnih mjesta.

Navedeni opći cilj proizlazi iz Strategije poljoprivrede i ribarstva RH (NN 89/02) te Strategije ruralnog razvitka RH 2008.-2013. usvojene na Vladi RH 21.05.2008. godine.

Posebni cilj 3.1. Stvaranje preduvjeta za gospodarski i društveni razvoj

Kvaliteta življenja ruralnog stanovništva neprekidno se poboljšava, a razlike u životnom standardu između ruralnog i urbanog stanovništva se smanjuju. Jedan od primarnih ciljeva koji se nameće je taj da ruralna područja postanu vitalna i privlačna mjesta za život i rad, s razvijenim raznolikim gospodarskim mogućnostima u skladu s lokalnim uvjetima i obilježjima. Dinamičkim vezama između sela, manjih gradova i gradskih područja, ruralna područja bi trebala doprinijeti razvoju gospodarstva u cjelini. Ruralna područja sposobna su se brzo prilagoditi gospodarskim, društvenim, kulturnim, ekološkim i tehnološkim promjenama i potpuno se integrirati u tržišno gospodarstvo.

Nedovoljno razvijena temeljna infrastruktura na ruralnim područjima otežava razvoj poljoprivrednih gospodarstava i nepovoljno utječe na kvalitetu života u ruralnim područjima. Jedinice lokalne samouprave imaju veliku potrebu za ulaganja u temeljnu infrastrukturu kako bi povećale kvalitetu života u okviru svojih životnih sredina i stvorile realne osnove za razvoj na ruralnom prostoru.

Proširenje na nepoljoprivredne djelatnosti, odnosno diversifikacija ekonomskih aktivnosti na ruralnom području vrlo je važan segment u razvoju ruralnih područja, a doprinosi otvaranju novih radnih mjesta, smanjuje depopulaciju stanovništva te doprinosi poboljšanju životnih uvjeta na sveukupnom ruralnom prostoru.

Načini ostvarenja postavljenog cilja:

3.1.1. Strukturna potpora kroz mjeru diversifikacija

Sufinanciranjem ulaganja u razvoj malog poduzetništva u svrhu diversifikacije ekonomskih aktivnosti unutar IPARD programa omogućuje se otvaranje dodatnih, odnosno novih djelatnosti u ruralnom prostoru, novo zapošljavanje stanovništva ruralnih područja, ali se i otvaraju mogućnosti za dolazak i urbanog stanovništva na ova područja što kroz ponudu koja se nudi (seoski turizam, rekreacija i dr), ali i kroz mogućnost ulaganja i života na ovako potpomognutim područjima kroz mjere ruralnog razvoja. Seoski turizam, tradicionalni obrti, nepoljoprivredne usluge, izravna prodaja na obiteljskom gospodarstvu samo su neki od oblika diversifikacije ekonomskih aktivnosti na ruralnom prostoru.

Osim diversifikacije poljoprivrednih djelatnosti, ova mjera pruža prilike za potporu i nepoljoprivrednim djelatnostima kao što su razni oblici usluga u ruralnom prostoru: mehaničarske radionice, IT centri, dječji vrtići, sportsko-rekreacijski centri za djecu i odrasle i dr.

3.1.2. Ulaganja u razvoj ruralne infrastrukture

U okviru potpore MPRRR u iznosu od 100% za ulaganja u ruralnu infrastrukturu za jedinice lokalne samouprave do 10 000 stanovnika kroz IPARD program ostvarenje ovog cilja omogućit će se stvaranje povoljnijih uvjeta za život i rad na ruralnom prostoru.

To su ulaganja u nerazvrstane lokalne ceste, protupožarne putove, kanalizaciju s pročistačima voda te ulaganja u toplane. Potpora ulaganjima u temeljnu infrastrukturu koja se nalazi u djelokrugu jedinica lokalne samouprave ima za cilj, između ostalog, ruralna područja učiniti atraktivnijima kako bi se okrenuo trend gospodarskog i socijalnog propadanja i stvorili preduvjeti za gospodarski i društveni razvoj seoskih područja.

Pokazatelji rezultata:

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)
3.1.1. Strukturna potpora kroz mjeru diversifikacija	3.1.1.1. Povećan broj projekata korisnika mjere diversifikacija	Strukturna potpora u poljoprivredne i nepoljoprivredne djelatnosti u ruralnom prostoru	Broj	0	MPRRR	15	25	35
	3.1.1.2. Povećan broj potpomognutih projekata za nepoljoprivrednu djelatnost	Sufinanciranje projekata u okviru nepoljoprivrednih djelatnosti u svrhu poboljšanja uvjeta života u ruralnom prostoru	Broj	0	MPRRR	8	12	18
	3.1.1.3. Povećani broj kreveta u gospodarstvima koja obavljaju djelatnost seoskog turizma	Razvoj seoskog turizma povećanjem smještajnih kapaciteta	Broj	1100	MPRRR	1200	1400	1600
3.1.2. Ulaganja u razvoj ruralne infrastrukture	3.1.2.1. Povećanje broja JLS-a koji su ostvarile financijsku potporu MPRRR-a za ulaganja u nerazvrstane ceste u okviru IPARD programa	Ulaganja JLS-a do 10 000 stanovnika u izgradnju i rekonstrukciju lokalnih nerazvrstanih cesta	Broj	0	MPRRR	10	20	25
	3.1.2.2. Povećanje broja JLS-a koji su ostvarile financijsku potporu MPRRR-a za ulaganja u kanalizaciju s pročistačima u IPARD-u	Ulaganja JLS-a do 10 000 stanovnika u izgradnju i rekonstrukciju kanalizacijskih sustava	Broj	0	MPRRR	2	4	6

Posebni cilj 3.2. Jačanje lokalne zajednice kao pokretača razvoja

Jedan od najznačajnijih potencijala ruralnih područja RH su njegovi stanovnici. Veće uključivanje stanovništva u kreiranju strateških dokumenata razvoja pojedinih sredina jedna je od temeljnih pretpostavki ruralnog razvoja.

IPARD program omogućuje stvaranje inicijative koje rezultiraju partnerstvima između privatnog, javnog i civilnog sektora. Lokalno partnerstvo ili lokalna akcijska grupa (LAG) temelji se na pristupu „odozdo prema gore“ i omogućuje jačanje lokalne zajednice s ciljem provedbe zajednički oblikovanih prioriteta i mjera u okviru lokalnih razvojnih strategija. Ovakav oblik zajedničkog kreiranja i donošenja prioriteta i mjera u obliku lokalnih razvojnih strategija nije uobičajena praksa na ruralnim područjima te ovaj pristup treba podržavati. Lokalna razvojna strategija je proizvod težnji pojedine lokalne zajednice da razvija svoja područja, kako u gospodarskom, tako i u društvenom pogledu, ali vodeći brigu o očuvanju tradicijskih i kulturnih vrijednosti te očuvanju okoliša.

Cilj MPRRR-a je jačanje lokalne zajednice kroz formiranje LAG-ova, zajedničko donošenje lokalnih razvojnih strategija te kontinuirano i pravovremeno informiranje ruralnog stanovništva te njegova edukacija kako o mjerama ruralnog razvoja tako i aktualnoj poljoprivrednoj politici. To je jedna od pretpostavki za uspješniji razvoj ruralnih područja.

Načini ostvarenja postavljenog cilja:

3.2.1. Podrška i potpora osnivanju lokalnih partnerstava, izradi strategije te potpora radu LAG-a

MPRRR će pružanjem tehničke pomoći lokalnoj zajednici informirati i educirati stanovništvo ruralnih područja o značaju stvaranja partnerstava i zajedničkog donošenja lokalnih razvojnih strategija te pomoći pri izradi prioriteta i mjera unutar strateških dokumenata pojedinog partnerstva. U okviru IPARD programa, MPRRR će odobravati lokalne razvojne strategije koje zadovolje kriterije i pružati financijsku potporu radu i funkcioniranje partnerstva(LAG-a) čije će strategije biti odobrene u okvirima postavljenim strategijama. Trenutno u RH nema službeno priznatih LAG-ova u okviru provedbe mjera ruralnog razvoja. Sukladno IPARD programu, LAG-ove će Ministarstvo odobravati jednom na početku 2011.godine za cijelo programsko razdoblje koje nam preostaje.

Partnerstvo(LAG) donošenjem lokalne razvojne strategije omogućuje provođenje projekata svoje lokalne zajednice. Također, LAG vodi brigu o realizaciji svojih prioriteta i ciljeva, te na taj način i o projektima koji se planiraju i realiziraju u skladu s mjerama koje obuhvaća strategija. LAG služi također i kao sredstvo informiranja lokalnog stanovništva o mjerama ruralnog razvoja, ali isto tako i o mogućnostima ulaganja kroz druge fondove u okviru razvoja ruralnog prostora te kao servis u pripremi projekata. Realizacijom strategije, odnosno projekata, ali i ukupnim djelovanjem pojedinog LAG-a ostvaruje se jačanje lokalne zajednice u ruralnom prostoru.

3.2.2. Potpora manifestacijama u ruralnim područjima, edukacija i informiranje

Očuvanje kulturne baštine, seoskih običaja i manifestacija koje promiču ruralni razvoj, kao aktivnosti usko su povezane s poljoprivrednom proizvodnjom, seoskim okruženjem i načinom života te na najbolji mogući način prezentiraju tradicijsku osnovu i ambijentalni ugođaj. Kulturno i povijesno nasljeđe kroz svakodnevni život, osim što se zasniva na tradicionalnosti, zanimljivo je i značajno i zbog podizanja vrijednosti destinacije kroz gostoljubivost domaćina (rural hospitality), originalnosti ponude (aktivnosti koje se svakodnevno upražnjavaju i nisu usmjerene isključivo prema turistima – gostima), položaju smještaja, povoljnoj cijeni. Stoga je vrlo važno, prije svega očuvati, ali u istoj mjeri i zaštititi te očuvati kulturnu baštinu i tradicijske vrijednosti, ali i naglasiti važnost poljoprivredne djelatnosti u okviru gospodarstva u svemu tome te ih putem organiziranja manifestacija prezentirati ruralnom stanovništvu, ali i gostima.

Sufinanciranjem održavanja manifestacijama u ruralnim područjima MPRRR će doprinijeti jačanju lokalne zajednice.

Na manifestacijama ovog tipa MPRRR će putem predavanja informirati i educirati posjetitelje o mjerama ruralnog razvoja i mjerama poljoprivredne politike koje trenutno provodi. Važnu i neizostavnu ulogu u informiranju, edukaciji i usavršavanju ruralnog stanovništva imaju i institucije na koje se oslanja MPRRR u svom radu kao što su Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu, Hrvatska poljoprivredna agencija i dr.

Pokazatelji rezultata:

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)
3.2.1. Podrška i potpora osnivanju lokalnih partnerstava, izradi strategije te potpora radu LAG-a	3.2.1.1. Broj razvijenih lokalnih razvojnih strategija	Povećanje broja lokalnih partnerstava te izrada kvalitetnih lokalnih razvojnih strategija koje definiraju glavne prioritete područja	Broj	0	MPRRR	20	20	20
	3.2.1.2. Postotak odobrenih od ukupno prijavljenih lokalnih razvojnih strategija te sukladno tome priznatih lokalnih akcijskih grupa(LAG-ova) čiji rad prati MPRRR	Sukladno IPARD programu, LAG-ove će Ministarstvo odobravati jednom na početku 2011.godine za cijelo programsko razdoblje koje nam preostaje. Odobravanje LAG-ova koji će donositi i provoditi lokalne razvojne strategije te informirati i educirati stanovništvo u pojedinom	%	0	MPRRR	75	75	75

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)
		području glede mjera ruralnog razvoja te drugih oblika potpora u ruralnom prostoru						
3.2.2. Potpora manifestacijama u ruralnim područjima, edukacija i informiranje	3.2.2.1. Kontinuitet potpore kulturnim manifestacijama na ruralnom području na razini 250 korisnika godišnje, ukupno, po županijama i JLS	Održavanje broja kulturnih, gospodarskih i drugih manifestacija koje promiču tradicijske vrijednosti, poljoprivrednu proizvodnju i ruralni razvoj	Broj	250	MPRRR	250	250	250
	3.2.2.2. Broj održanih predavanja o mjerama ruralnog razvoja	Informiranje ruralnog stanovništva o mjerama ruralnog razvoja od strane MPRRR	Broj	20	MPRRR	30	35	35

Opći cilj 3. Poboljšanje uvjeta života na ruralnom prostoru

Pokazatelji učinka:

Posebni cilj	Pokazatelj učinka (outcome)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)
3.1. Stvaranje preduvjeta za gospodarski i društveni razvoj	Stvaranje novog zaposlenja (podjela po dobi/ spolu)	Povećana sposobnost prilagodbe ruralnih područja zahtjevima tržišnog gospodarstva. Trenutna stopa nezaposlenosti i prosječan prihod u domaćinstvu su neki od pokazatelja, a cilj je ove vrijednosti i u ruralnom prostoru približiti zahtjevima tržišnog gospodarstva.	%	0	IPARD program	3%	4%	5%
3.2. Jačanje lokalne zajednice kao pokretača razvoja	Razvoj novih bottom-up provedbenih metoda	Stvaranje novih oblika partnerstava koja će izraditi lokalnu razvojnu strategiju te poticati na novi pristup kod partnera u ruralnom prostoru, bottom-up pristup.	%	0	IPARD program	30 % korisnika smatra kako su imali nove ideje za projekt i provedbene metode (može se temeljiti na izjavama korisnika)	50 % korisnika smatra kako su imali nove ideje za projekt i provedbene metode (može se temeljiti na izjavama korisnika)	50 % korisnika smatra kako su imali nove ideje za projekt i provedbene metode (može se temeljiti na izjavama korisnika)